

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno in pramike. — Inserati do 80 peti vrt a Din 2, do 100 vrt a Din 2.50, od 100 do 300 vrt a Din 3, večji inserati peti vrt a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNISTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strommayerjeva ulica 1, telefon št. 63; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRAD, Stomškov trg št. 5. — Poštna številka: v Ljubljani št. 10.351.

„Največja uničevalna bitka vseh časov“

Nemško poročilo o srditih borbah, ki so se pričele v vsej severni Franciji in belgijski Flandriji — Po nemški sodbi bo trajala bitka več dni in lahko postane odločilnega pomena

BERLIN, 24. maja. br. Službena nemška agencija DNB je danes opoldne izdala o položaju na zapadnem bojišču naslednje poročilo:

Že dva dni besni v severni Franciji in belgijski Flandriji največja uničevalna bitka vseh časov. Nemške čete vseh rodov orožja se bore na ozemlju, ki obsega blizu 20.000

kvadratnih kilometrov in je od vseh strani obdano od strahovitega ognja. Tu se nahajajo številne čete, ki se obupno branijo. Sprito silne razprostranosti bojišča se seveda ne more računati, da bo prišlo do odločitve že danes ali jutri. Francozi so poslali po izjavi francoskega ministrskega predsednika

Reynauda v boj svoje najboljše divizije, a prav tako tvorijo angleške armade najbolj elite čete. To so one armade, ki so bile določene, da prodro v nemško Porurje in tako prenesejo borbo na nemško ozemlje. Odpornost in udarnost teh čet v dosedanjih borbah še ni bila zlomljena in so te čete skoraj še nedotaknjene.

V severni Franciji in belgijski Flandriji se razvija sedaj slična razkrojevalna bitka, kakor svoječasno pred Varšavo, ob Vilni in pri Kutnu. Toda tam so bile le poljske divizije. Tu pa so združene francoske in angleške armade, ki so neprimerno boljše organizirane in opremljene in imajo tudi bolj-

še vodstvo. Te armade se skušajo sedaj s srditimi napadi rešiti iz nemškega obroča. Dosedaj so nemške čete te poskuse zavrnile z največjimi izgubami za sovražnika. Silna in trdovratna borba, ki se vodi sedaj v severni Franciji, more dovesti do odločitve.

Prvi začetki zavezniške ofenzive

General Weygand skuša s protinapadi na najnevarnejših točkah zaustaviti nemško prodiranje proti morju in zamašiti nastale vrzeli, da bi mogel nato organizirati strnjeno fronto

Milan, 24. maja. z. Posebni poročevalci »Popola d'Italia« na nemškem bojišču poročajo, da razkrivajo Weygandovi odloki značilno jasnost. Weygand je prevzel skrajno obupno dediščino in bo moral izvesti gigantsko borbo, da popravi položaj zavezniških armad.

Nova fronta gre v glavnem od Abbeville preko Amiensa čez Ham in Chauny na Rethel ter od tod do Maginotove linije. Weygand je začel pregrupearati zavezniške sile v namenu, da izvozi novo bitko ob Marni. Na odseku med Aisno in Montmedyem so zbrane najmočnejše zavezniške čete in tod bo skušal Weygand izsiliti prodor proti jugu, da obenem prepreči nemški napad v hrbet Maginotove linije. S tem operacijskim načrtom hoče Weygand izsiliti nov bojni red ter rešiti one armade, ki jim grozi nevarnost, da bodo dočela odrezane in obkoljene. Opažati je tudi, da je Weygand zbral mnogo številnejše letalstvo, kakor pa ga je po prej uporabljal Gamelin. Na odseku Peronne — Cambrai se je začel danes veliki napad v cilju, da se razbremeni armade na severu.

Slej ko prej pa je po sodbi poročevalca položaj za zavezniške dokaj kritičen. Nemci so že na raznih krajih prodorili zamašeno Weygandovo novo fronto. Če mu ne bo uspelo, potisniti Nemce tod nazaj, se bo moral umakniti nazaj na novo fronto, ki bo imela glavno oporišče na Seini in Marni. V nobenem primeru pa Francozi ne smejo opustiti Montmedyja, ker bi bila s tem resno načeta glavna Maginotova črta.

Protinapad na Sommi

Pariz, 24. maja. (United Press). Visoka vojaška oseba je snoči izjavila dopisniku United Pressa, da so pred napadom francoske čete pričele velik napad na raznih točkah ob reki Sommi. Rezultat teh borb še ni znan.

Ista vojaška oseba je izjavila, da so zavezniške čete preprečile vse sovražne napade pri Valenciennesu in da je imel sovražnik velike izgube. Samo na eni točki in sicer pri Oudenaardeu je sovražnik še na svojih položajih, ki jih je popreje zavzel. Bitka je trajala ves dan, njen izid pa še ni znan. Ista vojaška oseba je izjavila, da se je večer ob 16. pričel velik napad nemškega težkega topništva na Atili na reki Aisni. Napad še traja.

Zavezniška letala so preteklo noč napadla mehanizirane nemške enote, pomikajoče se proti severovzhodu in morju. Po uradnih obvestilih je bil to eden najbolj učinkovitih letalskih napadov.

Pariz, 24. maja. br. (Havas) Zastopnik francoskega vojnega ministrstva je davi izjavil novinarjem, da so francoske čete prodrele do Cambraia in da se sedaj razvijajo hudi boji na področju med Cambraiom in Saint Quentinom. Boji so se razširili že na vso Picardio.

Nemški napad ob Aisni

Pariz, 24. maja. e. (Havas) Pri snočnem sprejemu novinarjev v francoskem vojnem ministrstvu sta dve visoki vojaški osebi izjavili, da so nemške čete večer ob 16. pričele veliko ofenzivo na sektorju pri Atilju in na reki Aisni, toda novinarjem ni bilo točno označeno, kje se je ta napad pričel. Rezultat tudi še ni znan, ker se je bitka pričela pozno popoldne. Odsek je 160 km severovzhodno od Pariza, južno od reke Aisne, kjer so francoske čete zavzele svoje položaje. Potem ko so se Nemci prebili skozi francoske obrambne črte na Meusi Na drugi glavni točki fronte ob Sommi in Aisni so Francozi začeli s protinapadi.

Potek fronte

Snočni položaj na fronti je po popisu teh dveh vojaških oseb naslednji: Fronta gre iz Belgije na jug ob reki Esco do Va-

Angleški pregled položaja na fronti

London, 24. maja. s. (Reuter). V teku noči ni bilo izdano nikakoli novo uradno zavezniško poročilo o bojih v Belgiji in severni Franciji. Tudi o bojih pri Boulogneu ni razen večerjane izjave ministrskega predsednika Churchilla v parlamentu nobenih novih podatkov.

Sinočnje francosko vojno poročilo je javljalo med drugim, da so se francoske čete približale Amiensu. Amiens je sedaj nekako južna meja vrzeli, skozi katero prodirajo nemške čete proti morju. Ta vrzel je široka približno 50 km in sega od Amiens do Arrasa. Če se posreči Francozom zavzeti Amiens, bi mesto lahko služilo kot oporišče za nadaljnje operacije, da se vrzel med Amiensom in Arrasom zapre. Nemške čete ob obali Kanala bi prišle potem v nevaren položaj, zlasti one v Abbevilleu. Zaenkrat pa skozi to vrzel še vedno pošiljajo Nemci nove oddelke proti obali in boji ob Kanalu imajo lahko, kakor je dejal sinoči ministrski predsednik Churchill v parlamentu, resne posledice.

Na severu nemškega vodor držo položaj angleške čete. Pri Arrasu se pozicija ni spremenila in vodor ni postal širši. Na vseh angleških položajih od Arrasa do Valenciennesa so v teku hudi boji. Kakor je javilo večerj angleško vojno poročilo, se je Nemcem v Belgiji pri Oudenaardeu posrečil prehod preko Selde. Iz belgijskih krogov pa ponosi javljajo, da so bili tudi tu Nemci vrzeni nazaj preko reke. Zavezniške čete torej še vedno držijo obrambno linijo Selde.

Z južnega dela bojišča ni mnogo poročil. Iz francoskega vojnega poročila je razvidno samo, da so Nemci ponovno brezuspešno napadali francoske postojanke pri Sedanu. Drugod so v teku samo topniški boji.

Fronta teče po uradnih podatkih sedaj približno takole: začenši ob Selde se obrne pri Valenciennesu proti zapadu, in teče v približno ravni črti do Arrasa. Tu je potem prestedek 50 km do Amiens. Ta prestedek je pod nemško oblastjo. Pri Amiensu gredo francoski položaji ob Sommi proti vzhodu, nato na jug do reke Aisne in od tod zopet proti vzhodu do Montmedyja. Francoske pozicije ob Sommi so dobre. Zavzema jih močna in dobro opremljena in izvežbana vojska. Tudi na severu je zavezniška vojska dobro opremljena in intaktna.

Očitno bo sedaj prva naloga zavezniške vojske, da uniči prednje nemške oddelke, ki so prodorili do obale Kanala. Nato pa bo treba poskrbeti za organizacijo takih obrambnih enic v zaledju, ki bodo mogli preprečiti, da bi se ponovili napadi nemških oklopnih enic daleč v zaledju. Važnost tega problema poudarja tudi današnji »Times«, ki piše, da morajo zavezniški v to svrhu porabiti vsako sredstvo, tako da bo v bodoče vsako presenečenje izključeno. V zvezi s tem predlaga list tudi v Angliji imenovanje posebnega direktorja narodne obrambe, ki bi skrbel za varnost pred nemškimi napadi v zaledju.

Drevi bo govoril kralj Jurij

London, 24. maja. AA. (Havas). Dvorska pisarna je izdala uradno obvestilo, da bo imel kralj ob priliki današnje proslave imperija govor. Govor bodo prenosale ob 21. več radijske postaje.

Angleški demanti

London, 24. maja. br. (Reuter) V tujini je sovražna propaganda razširila vesti, da so v Belgiji ustrelili ministrskega predsednika Pierlot in vojnega ministra generala Denisa, da je bivši vrhovni poveljnik francoske vojske general Gamelin izvršil samomor, da je poveljnik angleške ekspedicijske vojske general Gort zbežal v Anglijo, da je bil bombardiran Dover in da je francoska vlada zapustila Pariz. Informacijsko ministrstvo v Londonu razpolaga s kontroliranimi informacijami, po katerih so vse te vesti izmišljene.

Letalske akcije

London, 24. maja. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo je objavilo snoči poročilo o obsežnih operacijah, ki jih je izvedlo angleško letalstvo v sredo in v noči od srede na četrtek. Med drugim je bil bombardiran glavni stan neke nemške oklopne divizije tik za fronto. Letala so vrgla na glavni stan 100 bomb. Nadalje so angleški bombniki več ur napadali koncentracije nemških čet ter kolone vojaških vozil v severovzhodni Franciji in Belgiji. Zadet je bil med drugim neki most in važno cestno križišče. Ponoči so bombardirala angleška letala ne-

ki municijski vlak pri Geldernu v Nemčiji v bližini holandske meje. Vlak je bil zadet in je s strahovito detonacijo zletel v zrak. Težki in srednji bombniki so napadli nemške postojanke v južni Belgiji in poskodovali mnogo mostov, zlasti pri Charle-roiu in Namuru. Tudi položaj nemške vojske severno od reke Aisne so bili bombardirani. Eno izmed angleških letal je bombardiralo nemško letališče pri Haagu. Severno od Aachena sta bila napadena dva vojaška vlaka. Skupina angleških bombnikov je nadalje napadla z bombami električno centralo v mestu Rötth pri Leipzigu. V teku dneva je bilo sestreljenih od angleških pilotov nad 40 nemških letal. Samo 5 angleških letal se s teh poletov ni vrnilo v svoja oporišča.

Nemška letala nad Rokavskim prelivom

London, 24. maja. AA. (Havas) V gotovih delih vzhodne in jugovzhodne Anglije je bil v noči dvakrat dan signal za alarm. Opazili so tuja letala nad Rokavskim prelivom. Protiletalsko topništvo na francoski obali je stopilo v akcijo. V gotovih krajih na angleški obali se je slišalo močno streljanje.

Strašno razdejanje v Rotterdamu

V središču je cel trgovski okraj v razvalinah — Ogromno število žrtev med civilnim prebivalstvom

Curich, 23. maja. z. Posebni dopisnik »Neue Zürcher Zeitung«, ki je odšel na Nizozemsko, objavlja zanimivo poročilo o strašnem razdejanju v Rotterdamu. V središču mesta, to je v trgovskem okraju je več kvadratnih kilometrov docela porušenih. Kjer so bile poprej največje palače, je sedaj samo še kup razvalin. Številno smrtnih žrtev nemškega bombardiranja je izredno visoko. Poveljnik nemške posadke je izjavil poročevalcu »N. Z. Z.«, da je bilo ubitih pri letalskih napadih samo 300 civilistov, njegov adjutant pa je dejal, da znaša število smrtnih žrtev več tisoč. V nizozemskih krogih pa zatrjujejo, da je Rotterdam imel od vseh

nizozemskih mest največ žrtev. Po nizozemskih cenitvah je bilo v Rotterdamu ubitih najmanj 15.000 civilistov, nekateri pa govore celo o 50.000. Nemci so mesto strahovito bombardirali, ker se poveljnik nizozemske posadke ni hotel udati. Nemški bombniki so obmetavali mesto z najtežjimi bombami. Bombardiranje je trajalo neprenehoma eno uro in 35 minut. Tudi pozneje so bile po ulicah strašne borbe zlasti na mostišču, kjer se je pojavil oddelek nemških padalcev in koder je nastopilo tudi topništvo. Luka je razdejana in zadelana z ruševinami velikega nizozemskega parnika, ki je zgorel.

Aretacije v Londonu

Izredne odredbe za očiuvanje notranje varnosti Tudi več poslancev aretiranih

London, 24. maja. s. (Reuter) Notranje ministrstvo je objavilo sinoči podatke o aretacijah v Angliji, ki so bile izvedene na podlagi izrednih pooblastil, ki jih je prejela vlada za očiuvanje varnosti države. Predvsem je bil aretiran večerj konservativni angleški poslanec Arhibold Ramsay, predsednik kluba demokice v parlamentu. Nadalje je bil aretiran bivši poslanec John Backett, predsednik »Ljudske stranke«. Istotako so oblasti zaprele vodjo angleških fašistov sira Oswalda Mosleya in osem drugih vodilnih članov fašistične stranke. Mosley je bil aretiran v svojem stanovanju v Londonu. Policija pa je pozneje izvedla hišno preiskavo tako v Mosleyevem stanovanju, kakor tudi na njegovem posestvu v grofiji Buckingham. Policijska preiskava je bila izvršena tudi v prostorih angleške fašistične stranke v Westminsteru v Londonu.

Oblasti posvečajo posebno pozornost tudi tujcem v Angliji, ne izveznim holandske in belgijske begunce. Ko je prišla večerj v neko vzhodno angleško luko ladja z begunci iz Belgije, je bilo aretiranih takoj 20 takih beguncov, po večini žensk. Ker sumijo, da so pripadniki pete kolone. Vsi so bili odvedeni v zapore v London. Današnji listi pozivljajo odločne ukrepe vlade. »Daily Herald« poudarja, da je med aretiranci tudi član parlamenta in da tudi bodo vlada izvajati svoje

ukrepe za varnost države brez ozira na socialni položaj prizadetih.

Pariz, 24. maja. s. (Reuter) V Parizu je izvedla policija večerj večje število hišnih preiskav pri sumljivih osebah. Istotako je bilo mnogo oseb legitimiranih. V Avignonu je bilo aretiranih 40 komunistov.

London, 23. maja. AA. (Reuter.) Na današnji seji spodnjega doma je notranji minister Anderson govoril o ukrepih proti komunistom in fašistom. V svojem govoru je Anderson dejal, da je angleška vlada posvetila vso pozornost temu vprašanju, da bi bilo pa v današnjem trenutku škodljivo za javne interese objavljati podrobne ukrepe, podvzete proti osebam, katerih delovanje je usmerjeno proti nacionalnim interesom. Istotako je Anderson dejal, da bo v ta namen ojačena policijska služba, ker je večje število subverzivnih elementov oboroženo. Anderson je dejal, da je bilo večje število tujih moških državljanz interniranih v določenih krajih. Njihovo število znaša okoli 5000. Na kraju svoje izjave je Anderson dejal, da je v teku minule noči dal oblastem navodila, naj nadzirajo številne osebe, katerih delovanje je bilo sumljivo. Ta akcija je bila izvršena zato, ker je obstajala nevarnost, da bi organizacije, v katerih so bile te osebe, lahko izvršile kako dejanje proti varnosti države.

Odobranje tiska

London, 24. maja. AA. (Reuter) Listi odobravalno energično iniciativo vlade, ki je odredila večerj aretacijo vodje fašistične stranke Mosleya in osem njegovih pomočnikov. Po tem, kar se je dogodilo na Norveškem in Nizozemskem, smatrajo listi, da ni nikoli preveč previdnosti in da so bili ti ukrepi podvzeti za ohranitev varnosti države. Listi smatrajo to za popolnoma naravno v sedanjih nenormalnih časih. »Daily Mail« zahteva, naj izvede vlada iste ukrepe tudi proti komunistom in da prepove njihov dnevnik »Daily Worker«. Nizozemska, pravi »Daily Mail«, je padla v petih dneh, ker nihče ni mogel imeti zaupanja niti napram svojemu sosedu. To se v Angliji ne sme dogoditi. Nemčija nas ne bo podjarmila z ozadjem. »News Chronicle« pravi: Javno mnenje sprejema ugodno ta znak, da bo vlada internirala vse one brez ozira na položaj, katerih svoboda bi lahko ogrozila varnost države. V normalnih časih bi bili za svobodo narod taki ukrepi nemogoči, toda sedanjaj čas je nenavaden in zato so ti ukrepi potrebni. »Daily Herald« piše: Ta ukrep ne bo našel kritikov. Naša stvar je stvar svobode in ta bi bila lahko smrtno zadeta, če ne bi prišle pod kontrolo osebe, katerih obnašanje se lahko smatra kot škodljivo za javne interese.

Veteranska garda v Kanadi

Ottawa, 24. maja. s. (Reuter) Kanadski obrambni minister Rogers je sporočil sinoči, da je bil sedaj tudi v Kanadi ustanovljen poseben oddelek, ki bo skrbel za varnost pred možnostjo sovražnih operacij v notranjosti Kanade. Predvsem bodo zavarovani vojaški objekti. Oddelek se bo imenoval domača veteranska garda, vanj bodo sprejeti dosluženi vojaki, stari do 50 let. Nosili bodo vojaške uniforme in orožje ter bodo prejemali plačo, kakor vojak, Zaenkrat bo tvorila ta garda 12 čet po 250 mož.

Ukrepi proti tujcem tudi v Zedinjenih državah

Washington, 23. maja. AA. (Reuter) Težke posledice sedanjih mednarodnih dogodkov narekujejo potrebo po novih ukrepih za varnost države. Tako je izjavil danes Roosevelt v kongresu, ko je v svoji poslanici zahteval, da bi se vsa skrb za emigracijo in posli okrog naturalizacije prenesli iz delovnega na pravosodno ministrstvo, da bi mogla vlada hitro sprejemati sklepe o tujih državljanih, katerih delovanje je v navzkrižju s koristmi države.

Boji na Norveškem

London, 24. maja. s. (Reuter). Norveško vojno poročilo javlja, da so dosegli zavezniške čete pri Narviku nove uspehe. Na jugu pa so zavezniške čete izpraznile mesto Mo, ki leži na pol poti med Narvikom in Trondhjemom. Kakor javljajo angleški listi, je prišlo tu do bojev med angleškimi in nemškimi četami. Angleški oddelek je izgubil v bojih z močno nemško vojsko samo enega vojaka, medtem ko so pustili Nemci na bojišču 70 mrtvih.

Stockholm, 24. maja. s. (Reuter). Zatemnitev na Švedskem, ki je bila od 12. maja dalje v veljavi za vso državo, je z današnjim dnem ukinitvena. Uradno javljajo, da so večerj preletela zopet tuja letala švedsko ozemlje v bližini meje pri Narviku. Švedski protiletalski topovi so letala obstreljevali.

Oslo, 24. maja. AA. (DNB) Nemška oblastva so izdala dovoljenje, da se lahko vsi Norvežani, ki so pobegnili na Švedsko vrnejo na Norveško na osnovi načrta, ki bo v kratkem določen. Norvežanom bodo dani na razpolago posebni vlaki. Število Norvežanov, ki se bodo vrnili na Norveško znaša okoli 2500.

Nemški gost v Sofiji

Sofija, 24. maja. e. Vrhovni vodja nemškega športa Tschamer von Osten je večerj popoldne z letalom prispel v Sofijo, kjer je gost bolgarske vlade in olimpijskega odbora.

Italija in zavezniki

Rimske informacije o pogajanjih z Anglijo —
Odškodnina za blokado

Rim, 24. maja. e. Največjo pozornost v krogih tujih novinarjev povzročajo nedvomno stiki med zaveznicami Italijo, T. razgovori bi se lahko imenovali skrivnostni. Obvestila o tem so zelo skromna. Duhovno razpoloženje Italije se sicer nikakor ni izpremenilo. Kar najbolje dokazuje poslanica rimske fašistične mladine Mussoliniju, v kateri se potrjuje odločnost Italije, da se bori za svobodo in neodvisnost italijanske imperije.

V političnih krogih zatrjujejo, da se razgovori med Italijo in Anglijo nadaljujejo. Zatrjujejo, da je že pripravljena trgovinska pogodba, sedaj pa se razpravlja o vprašanju blokade. Po nekaterih vestih londonskega tiska je Anglija ponudila Italiji polmilion milijard lir kot odškodnino za blokado. V Rimu tudi zatrjujejo, da je govora tudi o političnih vprašanjih. Za sedaj naj bi se po teh trditvah pripravil teren za nadaljnje razgovore, ki bi se pozneje razširili tudi na Francijo. Toda kljub optimizmu v Rimu se spremlja tudi stiki v rimskih političnih krogih vendar zelo rezervirano. Ti krogi smatrajo, da so pogajanja zaključena in da bo stvarna rešitev dosežena na bojnem polju. Informirani krogi v Rimu izjavljajo, da je intervencija Italije odročena samo za nekaj časa.

Rim, 24. maja. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše v zvezi s prošnjo 25 letnice vstopa Italije v svetovno vojno, da italijanski narod ne more pozabiti, da je v teh 25 letih živel pri svojih bivših zaveznikih samo sovraštvo in da so imeli namen ovirati razvoj Italije. Prošnja, ki sedaj nastajajo v italijanski po-

litični zavesti, izvirajo iz teh dolgih in težkih izkušenj. Svetovna vojna je pomenila za Italijo etapo italijanskega zedinjenja in edinstva, toda po tem so nastale druge faze, zdaj pa pridejo šele one najodločilnejše, vse to pa zaradi zadržanja bivših zaveznikov napram Italiji.

Italijanske zahteve

New York, 24. maja. e. Poročevalec »New York Timesa« iz Rima javlja o velikem zanimanju, ki vlada v vsej Italiji v pričakovanju skorajšnje odločitve Italije v njenem nadaljnjem stališču napram vojni v Evropi. Med mnogimi verzijami in ugibanji prevladuje v rimskih diplomatskih krogih mnenje, da je treba pričakovati, da bo Mussolini v najkrajšem času prenehal s svojim miškom. To bi se moglo zgoditi že danes v Neaplju, toda verjetno je, da bo še za nekaj časa odgodil svojo usodno odločitev in bo zaradi pogajanj z Berlinom, ki se vodijo direktno, zahteval razširitev nekaterih vprašanj. Mussolinijeva odločitev, pravi poročevalec »Timesa«, se ne bo nanašala na objavo vstopa Italije v vojno, temveč bo šef italijanske vlade postavil v odločni obliki zahteve Italije glede Sredozemskega morja. Po obvestilih ameriškega novinarja bo Italija zahtevala naslednje: 1. Izročitev Malt, 2. Kontrola Tunisa, 3. Izročitev Sueza, 4. Izročitev francoske Somalije. Poročilo ameriškega lista navaja, da bo Italija na podlagi tega izjavila, da lahko sprejete te zahteve v veliki meri prepreči katastrofalni razvoj dogodkov v Evropi.

Ponovna italijanska zagotovila balkanskim državam

Italija želi na Balkanu ohraniti mir

Rim, 24. maja. e. Iz najzanesljivejšega mesta se doznava, da je italijanska vlada naročila svojim diplomatskim predstavnikom v balkanskih državah, naj sporočijo vladam, pri katerih so akreditirani, da so vse vesti, ki krožijo v inozemstvu v zvezi z nekimi vojaškimi načrti, ki jih ima baje Italija napram Balkanskemu polotoku, po polnoma neosnovane in tendenciozne. Italijanski diplomatski predstavniki v balkanskih prestolnicah naj tudi sporočijo, da je Italija odločena zastaviti vse svoje sile, da prepreči razširjenje vojne na te države, kakor tudi, da ima trdno voljo, da svoje odnose s temi državami nadaljuje na podlagi obstoječih pogodb v duhu dobrih odnosov.

To dejstvo je izzvalo v diplomatskih krogih v Rimu ogromno zanimanje. Poučarjajo, da se že sedaj lahko z gotovostjo

govori o tem, da narodi balkanskih držav ostanejo izven sedanjega spopada in da se jim ni treba bati nobene druge države, ker so v diplomatskih pogajanjih z Rimom tudi ostale interesirane države splošne, da se strinjajo s tem, da se vojna ne sme razširiti na balkanski polotok. V rimskih diplomatskih krogih v zvezi s tem poudarjajo, da so tudi vesti, ki krožijo v inozemskem tisku v zvezi z obiskom grofa Ciana v Albaniji, znak, da je namen tega obiska možnost energične akcije Italije, popolnoma izmišljene in tendenciozne. Pravijo, da je Italija z aneksijo Albanije postala balkanska država in da se je mučil grof Ciano v Albaniji v svojstvu diplomatskega predstavnika države, ki ima mnoge interese na tem, da se odnosi med Italijo in balkanskimi državami učvrstijo.

Kako uspeva zbirka za protituberkulozno akcijo

Lani so nabrali v protituberkuloznem tednu 229.316 din

Ljubljana, 24. maja. V tem tednu krajevne protituberkulozne lige nabirajo prispevke za organizirani boj proti jetiki. Skupni zneski se stekajo iz skromnih prispevkov, po večini po dinarjih. Med darovalci je največ malih ljudi. Dovolj značilno je, da na deželi naberejo mnogo na solah, torej med revnimi soljarji. Uspeh takšnih zbirk je v veliki meri odvisen od spretnosti organizatorjev in ne le od darežljivosti prebivalstva in njegovega razumevanja protituberkulozne boja. Kljub temu ni brez pomena primerjati, koliko so nabrali v posameznih okrajih oziroma krajih lani in predlanskim v protituberkuloznem tednu. Lani so nabrali nekoliko pozneje kakor letos, šele junija. Prav temu nekateri pripisujejo znatno slabši uspeh nabitve, kar se sklicujejo na to, da junija vlada na solah že mrzlica izpitov pred koncem solske leta ter se zaradi tega ne morejo posvečati v tolikšni meri takšnim postranskim nalogom.

Upajmo, da bo imel letošnji protituberkulozni teden več gnotnega uspeha. Gmotni uspeh je sicer neposredno odvisen od moralnega, a mislimo, da dandanašnji čas, ki tako bega ljudi in ki je tako sovražen vsemu človeškemu, vendar ne bo mogel bistveno škodovati plemenitim akcijam. Zakaj so lani nabrali v protituberkuloznem tednu znatno manj kakor predlanskim, si še ne vedo prav razložiti. Predlanskim so nabrali 256.897,75 din, lani pa samo 229.316,25 din. Lani so torej znašale vse zbirke nad 27.000 din manj kakor predlanskim.

Pričakovati bi smeli, da bodo gnotni uspehi protituberkuloznih tednov od leta do leta lepši, ne pa slabši, če zato, ker se organizacija protituberkulozne boja v Sloveniji vedno bolj izpopolnjuje. V resnici so v mnogih krajih lani nabrali znatno več kakor predlanskim, zato je še tem bolj nerazumljivo, zakaj so se tako slabo izkazali nekateri drugi okraj. Največje nazadovanje izkazuje Maribor. Tam so predlanskim nabrali 60.244 din, lani pa samo 40.136 din. Nenavadno je tudi nazadovanje Kamnika, za 10.782 din, kar je največje nazadovanje med podeželskimi okraji; predlanskim so nabrali 15.223, lani pa samo 4.441 din.

Vse priznanje je pa treba izreči Ljubljani in Celju. V Ljubljani so predlanskim nabrali 24.636 din, lani pa 37.207 din, torej 12.570 din več. Porast znaša okrog 50% v Celju so pa lani nabrali 7.525 din več kakor predlanskim, skupno 43.409 din. Napredovali so Brežice za 1.791 din, dalje Slovenj Gradec za 5.686, Ljutomer za 1.663 din in Kranj, Litija, Logatec in Ljubljanska okolica za manjše zneske.

Če hočemo presojati, v katerem okraju, oziroma kraju naberejo največ relativno, se moramo ozirati na število prebivalcev. Lepo bi bilo, če bi v vseh okrajih darovali toliko, da bi na posameznega prebivalca odpadel dinar. Zdaj smo pa še daleč od tega, le Kranj se je najbolj približal temu smotru. V kranjskem okraju odpade 74 par na prebivalca, kar je bilo lani 35.577 prebivalcev, a prispevki so znašali 26.502. Na drugem mestu je Celje, 63 par, na tretjem Ljubljana (mesto) 59, na

četrtim Maribor (37), na petem Škofja Loka (36), šestem Slovenj Gradec (28) in sedmem Radovljica (22). Na zadnjem mestu je Ptuj, kjer odpade le ena para na prebivalca. Le nekoliko na boljšem sta Murska Sobota in Lendava (2 pari) in Novo mesto (3).

Povsem brez podlage ni trditev, da v industrijskih okrajih lažje naberejo več kakor v izrazito kmečkih, vendar ne smemo prezreti, da je bil radovljiški okraj predlanskim na prvem mestu, lani pa na sedmem, čeprav ima le okrog 30% kmečkega prebivalstva, medtem ko so napredovali okraj, ki jih nikakor ne moremo prištevati med izrazito industrijske, n. pr. brežiški in slovenjegraški.

Težko je reči, ali se jim bo kdaj posrečilo doseči, da bi sleherni Slovenec daroval dinar v protituberkuloznem tednu. Povprečje za vso bancovno znaša zdaj 20,8 pare, torej niti ne 25 par. V nekaterih revnih okrajih se jim najbrž ne bo posrečilo nabrati mnogo več kljub še tako dobri propagandi, pač pa lahko naberejo še nekaj več v drugih okrajih. Morali bi pa vsaj vsako leto nabrati toliko, kolikor so prejšnji protituberkulozni teden, nazadovanja bi ne smeli izkazovati noben okraj, zlasti ne tako znatnega kakor so ga lani nekateri, nikakor ne najrevnejši okraji.

Pojdimo v naravo!

V Bohinju in na Komno bo osrednje SPD vodilo planince 1. in 2. junija. Iz Ljubljane bo odšel avtobus v soboto ob 15. izpred evangetiske cerkve in bo vozil do Savice. Kamor bo prispel okrog 18. Najkasneje ob 21. bodo vsi udeleženci izleta v domu SPD na Komni. Nedelja bo na razpolago za izlete proti Bogatinovemu sedlu. Sestop mimo Črnega jezera čez Komarč do »Zlatoroga«, odkoder bo odšel avtobus ob 19. nazaj proti Ljubljani. Člani SPD naj si čim prej rezervirajo sedeže v avtobusu. Prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova c. 4-I.

Ob Bohinjskem jezeru se je pričela pomlad. Gladka površina temnozelenega Bohinjskega jezera odbija solnčne žarke, ki predejo na svetli gladini migljajočo mreževino. Na vseh bregovih po vseh zalivih in pomolih se bohoti spomladanske zelenje. Čolni drsijo na površini jezera, v katerem se zrcalijo pečine Pršice in Vogarja. V Ukancu stoji sredi senčnatih vrta prijazni »Zlatorog«, kjer se spomladanski letoviščarji počutijo kar najbolje. Sezona ob zapadnem delu jezera se je pričela in kdor želi prebiti v sedanjih razburljivih časih mirne dneve, naj se nastani vsaj za 14 dni v »Zlatorogu«, ki ga je SPD povsem preuredilo in ki nudi vso udobnost v sobah, jedilnicah in vseh prostorih. »Zlatorog« je izhodišče za številne spomladanske izlete v Bohinjske planine, letoviščar ima razen bivanja v miru tudi številne možnosti za krajše sprehode. Krasno izdelan prospekt »Zlatoroga«, ki ga je pravkar izdalo osrednje SPD v Ljubljani, nudi vse potrebne podatke o cenah. Interesent je naj še nemudoma prijavi upravi »Zlatoroga«, p. Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, ali v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4-I.

Ropar v Černetovi draguljarni aretiran

Aretiranec je 45 letni trg. pomočnik Franc Kavčič, ki je služil tudi že kot kuhar in je doma iz ljutomerskega okraja

Ljubljana, 24. maja. V lokalni kroniki je bila nedvomno največja senzacija preteklih dni roparski napad na juvelirja g. Ludvika Černeteta v Volfovi ulici, ki ga je izvršil neznan gangster v ponedeljek takoj po poldnevu. Novica o dogodku se je kakor blisk raznesla po mestu in so se pojavila takoj najrazličnejša ugibanja. Širilo se je seveda tudi hudobne izmišljotine, resničen pa je bil samo opis, kakor ga je podal po napadu policiji g. Černe sam. Takoj opoldne, ko je g. Černe zaprl trgovino in je odšla prodajalka domov, ga je ustavil na hišnem pragu čedno oblečen neznanec, krepke postave in ga ljubeznivo nagovoril: »Kaj ste že zaprl g. Černe? Škoda, pravkar sem mislil kupiti zlat prstan, a moram popoldne že odpotovati.«

G. Černe je stopil nato pred svojo izložbo, kjer je neznanec opazoval prstane in dejal, da bi rad kupil prstan z zelenim kamnom. Juvelir je omenil, da so prstani v izložbi damski, da pa ima dva slična moška v trgovini, kakor je neznanec povabil v lokal, v katerega sta stopila skozi vežna vrata. V trgovini se je neznanec ustavil pred steklenim prodajnim pultom, g. Černe pa je stal za njim in mu razkazoval blago. Pazil je pri tem seveda samo na dragocenosti. Med razgovorom se je neznanec ležerno naslonil z levo na pult in nameril na g. Černeteta samokres, rekoč: »Samo mirno, g. Černe! Roke kvisku!« Juvelir je bil ves presenečen in je sledil pozivu šele, ko ga je neznanec mirno, toda odločno drugič ponovil. Zabičal mu je, da ne sme niti ziniti, kakor mu je ukazal, naj se obrne. Rinil ga je pred seboj v sosedni prostor, v pisarno, kjer mu je velel, naj se v sede na pripravljeni stol pred pisalno mizo, potem pa mu je s pripravljanim motvozom zvezal roke na hrbtu. Zabičal mu je še enkrat, naj ne zine, če noče biti mrtev, niti besede, nato pa je brž skočil nazaj v trgovino, pograbil ključke od blagajne, ki jih je pustil g. Černe na pultu, in odprl blagajno, iz katere je vzel več tisočakov gotovine in pobral iz kaset celo zalogo zlatih ur, prstanov, veržic, zapestnic in briljantov v vrednosti okrog 200.000 din, kar je vse stlačil v žepo. Po opravljenem delu je tiho izginil iz trgovine, tako da ga njegova žrtev ni čula. Ko se je g. Černe dobrega zavedel, je bilo že prepozno, kajti napadalec je tedaj že izginil. Ko so ga kasneje domači razvezali, je g. Černe takoj telefonično sporočil roparski napad policijski upravi, ta pa je o dogodku obvestila radio-postajo, ki je že ob 13. kratko poročala o zadevi in navedla tudi opis roparja, kakor ga je podal g. Černe sam.

Policijska preiskava v Černetovi trgovini

Na kraj dogodka so takoj potem pritekli policijski organi s šefom policijskih agentov g. Zajdelo in g. Lovrečičem, ki je prevzel preiskavo. Daktiloskop g. Subarovič je na blagajni našel več čistih prstnih odtisov vlogilca, prav tako pa tudi na nekaterih drugih predmetih.

Obenem so našli v Černetovem lokalu tudi kos zavilnega papirja, ki ga je tamkar pustil roparski napadalec. Ta papir je seveda policija spravila, obenem pa uvedla natančne poizvedbe, kje je bil papir kupljen. Ko se je za roparski napad zvedelo po mestu in je bil dogodek opisan tudi v listih, se je javila prodajalka v Tigarjevi trgovini s papirjem v Selenburgovi ulici ga. Grilčeva, ki je povedala na policiji, da je v ponedeljek nekoliko pred poldnem kupil zavilni papir v njihovi trgovini človek, ki je popolnoma sličen popisu, kakor ga je podal g. Černe. Javila pa so se na poziv še nekatere druge osebe, ki so videle stali pred napadom g. Černeteta v družbi neznanca pred izložbo.

Policijski agenti, med drugimi g. Krizman, so napeli vse sile, da gangsterja, čigar opis so imeli, čim prej zajamejo. G. Lovrečič, ki je vodil preiskavo, je bil prepričan, da napadalec zaradi ukrepov, ki jih je podvela policija, še ni mogel pobegniti iz Ljubljane, javil pa se je tudi neki V. z Dolenjske ceste, ki je navedel, da je izvršil napad najbrž neki France Kavčič, po policijski kuhar, ki je njega že pred tedni nagovarjal, naj bi izvršila skupno napad na g. Černeteta, in mu opislj narč tako, kakor je bil pozneje izврšen.

Lov na Franceta Kavčiča

Policijski organi so napeli vse sile, da izsledijo roparja čim prej. Policijska uprava je dognala, da je Kavčič doma iz Desnjaka v občini Cezanjevci v ljutomerskem okraju, in se je obrnila po informacije tudi na mariborsko policijo. Tamkaj so takoj ugotovili, da je Kavčič že znan kriminalni tip, ki je zaradi vlomov in sličnih pregreh že štirikrat sedel v zaporu. Po kurirju je ljubljanska policija prejela tudi prstne odtise zasledovanega bandita in res so prstni odtisi po primerjavi popolnoma odgovarjali odtisom, ki jih je pustil napadalec na Černetovi blagajni. S tem je bilo dokazano, da je napad nedvomno izvršil Kavčič. Kriminalni organi so ga iskali po vsem mestu, niso pa mogli iztakniti njegovega skrivališča, dasi so zvedeli, da je nekajkrat prej prenočeval v nekem stanovanju na Ambroževem trgu in kasneje v nekem drugem stanovanju na Dolenjski cesti.

Preiskava napreduje

Preiskava, ki jo je vodil g. Lovrečič, je vendar napredovala. Ze večerj je eden izmed policijskih agentov zvedel, da so videli hoditi človeka, ki odgovarja opisu zasledovanega, okrog nekega zavoda v poljanskem okraju. Se natančneje poizvedbe so dognale, da živi v zavodu zasledovančeva sestra, ki je bila takoj zasišana. Ta seveda ni imela pojma, za kaj gre in je takoj povedala, da je brat pri njej spravljal kovčeg, za katerega je dejal, da ga bo odnesel kasneje. Policija je kovčeg takoj zaplenila in v njem našla vse ukradene dragotine.

Zasledovani Kavčič aretiran

Detektiv Krizman, ki je ugotovil vse te stvari, je bil od večerj stalno na preži. Vedel je, da se bo Kavčič gotovo vrnil po dragocenosti in ga je tudi davi čakal v zasedi. Čim se je zdanilo, ga je čakal v bližini hiše št. 16 na Poljanski cesti, kamor je Kavčič res prišel že pred 8. zju-

traj z namenom, da stopi do sestre in pogovorne z dragocenim kovčegom v tuje kraje. Preden pa je stopil v vežo, je že pristopil do Kavčiča detektiv Krizman, nameril nanj samokres in mu napovedal aretacijo. Pri aretaciji je ostal Kavčič popolnoma miren, najbrže, ker je bil prav tako zaprepačen, kakor g. Černe, ko ga je napadel on. Na policiji je kasneje napad gladko priznal, zasliševanje pa še traja. Aretirani France Kavčič je stal 45 let

in je izkušen trgovski pomočnik, udeleževal pa se je po raznih mestih tudi kot kuhar.

Preden je davi odšel Kavčič k sestri, je spremenil svojo zunanost. Dočim je bil prej oblečen v temno obleko in je nosil na glavi klobuk, si je sedaj nadel na glavo belo čepico, na nos pa si je nataknil črna očala. Spremenjena zunanost pa ga ni obvarovala in ga je detektiv navzlic temu takoj spoznal.

Sokolstvo za narodno obrambo

Vsemu članstvu in naraščaju ljubljanskih sokolskih društev

Bratje! Sestre! Akcijo naše pripravljenosti za obrambo naših pravic, ki smo jo preprečevali dokazali na nedavnem našem zboru, moramo nujno nadaljevati in poglobiti. To nam narekuje resnost današnjih dni, je pa tudi v smislu in v duhu poslanice našega vrhovnega vodstva Saveza SKJ.

Kot drugo važno in neodložljivo dejanje v nizu ukrepov za našo pripravljenost in s tem za našo varnost moramo izvršiti nemudoma naslednje:

1. Vse članstvo in ves naraščaj, ki niso vojaški obvezniki, se mora zglasiti v pisarni svojih društev, kjer bodo prejeli nadaljnja navodila v duhu sokolske pripravljenosti.

2. Vsak član, vsaka članica, vsak naš naraščajnik in sleherna naraščajnica morajo imeti predpisano sokolsko legitimacijo; kdor jo pa že ima, jo mora dati uveriti pri svojem društvu, sicer postane neveljavna.

Glede dneva in časa pričakuje posebnih navodil od svojih društev.

Zdravo!

Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

Stavka stavbnega delavstva v Ljubljani

Ljubljana 24. maja

Pogajanja za sklenitev nove kolektivne pogodbe za stavbno delavstvo dravske banovine so se vlekla 5 mesecev. Delavci so si prizadevali, da bi bila kolektivna pogodba uveljavljena v začetku leta ali vsaj pred začetkom stavbne sezone. Pogajanja pa so se tudi letos zavlekla kakor prejšnja leta. Delavstvo je bilo letos še posebno nestrpno zaradi naraščajoče druginje. Delavske strokovne organizacije se prvotno predlagale zvišanje mezd za 20%. Podjetniki niso trdili, da bi bila ta zahteva pretirana, pač glede na podražitev življenjskih potrebščin, ki je dosegla marca približno 30%.

V začetku so se pogajali za sklenitev nove kolektivne pogodbe neposredno zastopniki delodajalcev in delavcev a do sporazuma ni prišlo. Podjetniki so predlagali uvedbo enotne druginjske doklade. To se pravi, naj bi sleherni delavec ne glede na kategorijo prejemal poseben dodatek na temeljne mezde, ki bi ostale nespremenjene. Zastopniki delavstva so spreviedeli, da s svojimi predlogi ne morejo prodrati ter so pristali na delodajalski predlog. Zahtevali so naj vsak delavec dob najmanj dinar povška na uro kot druginjsko doklado. Podjetniki pa tega predloga niso sprejeli, temveč so nudili 25 par povška na uro za zidarje in tesarje ter 25 par za pomožne delavce. Delavski zastopniki so vztrajali pri svoji zahtevi in na zadnji razpravi so zastopniki delodajalcev spremenili svoj predlog tako, da bi dali zidarjem in tesarjem 50 par povška, pomožnim delavcem v I. meznem razredu pa 65 par. Podjetniki so se izgovarjali, da bi večjega zvišanja mezd naše gospodarstvo ne preneslo. Nasproti temu pa so zastopniki delavstva trdili, da bi podjetniki nič ne tvegali pri

zvišanju mezd, ker so se za ta riziko pogodbeno zavarovali pri stavbnih gospodarjih.

Ker je pri banovinskih javnih delih tudi zaposlenega precej delavstva so delavske organizacije posredovale na banški upravi, da bi tudi banovina zvišala mezde. Banška uprava je dala zagotovilo, da je pripravljena zvišati mezde do 75 par na uro. Kljub temu delodajalci niso hoteli pristati na večje zvišanje. Ker so se pogajanja razbila, so ureditev spora prepuščili oblasti, kakor predpisuje uredba o minimalnih mezdah in sklepanju kolektivnih pogodb. Po predpisih te uredbe morata biti sklicani dve obravnavi, preden je delavstvu prepuščeno, da ukrepa svobodno. Obe obravnavi, ki ju je sklicala banška uprava sta ostali brez uspeha in zato je prišlo do stavke. Zborovanj stavbnega delavstva ni bilo, pač pa je delavstvo sklepalo, ali naj sprejme predlog delodajalcev ali pa naj začne stavkati na stavbiščih z listki. Stavbno delavstvo je organizirano v štirih organizacijah, in sicer: v Zvezi stavbnih delavcev Jugoslavije, Jugoslovnski strokovni zvezi, Zvezi združenih delavcev in Narodni strokovni zvezi. Vse štiri organizacije so izvedle složno glasovanje. V Ljubljani in v okolici je bilo zdaj zaposlenih 1015 delavcev, 903 so glasovali za stavko, to se pravi 92 odstotkov, 91 jih je glasovalo proti stavki (5%), 21 delavcev se je pa vzdržalo glasovanja (3%).

Stavka se je pričela davi in je, kakor kaže, popolna. Stavkajo tudi delavci, ki so bili zaposleni pri mestnih stavbnih delih na račun mestne pomožne akcije. Sedaj jih je bilo nekoliko več zaposlenih pri mestnih delih na Ambroževem trgu, kjer urejajo novi park. Prihodnje dni se bo baje stavka razširila na vso Slovenijo.

Tudi Mokronog potrebuje meščansko šolo

Mokronog, 22. maja. Kulturni napredek vsakega kraja je odvisen od dobro urejenega narodnega šolstva. Ljudska šola, ki nudi le osnovne pojme splošne ljudske izobrazbe, v današnjih časih ne zadošča več vsem potrebam, niti za obrtniki in trgovski poklic. Saj se zahteva že v vsakem poklicu več izobrazbe, kakor jo more nuditi po sedanjem ustroju naša ljudska šola, pa naj bo še tako visoko organizirana. V vseh poklicih se zahteva višja izobrazba, vsaj izobrazbo, ki jo nudi meščanska šola.

Kar pred nekaj leti še ni bilo nujno, je danes neobhodna potreba. Zato tudi vidimo, da zahtevajo vsi večji kraji naše lepše domovine meščanske šole. In tako se leto za leto odpirajo nove meščanske šole za večje okoliše.

Trg Mokronog je središče obširne slikovite Mirovske doline. Tu je sedež sodišča in davkarije in je potrebna meščanska šola. V Mirovski dolini je mnogo mladine obojega spola, ki obiskuje meščansko šolo v Novem mestu, kar je združeno z velikimi izdatki staršev. Mnogo je tudi takih, ki stanujejo sicer doma in se vozijo vsak dan v šolo v Novo mesto, toda dnevno potovanje po železnici vpliva na doraščajočo mladino tako v telesnem kakor tudi v moralnem pogledu zelo kvarno. Potujoča mladina mora postajati večkrat na železniških postajah, primorana je zjutraj zgodaj vstajati in se večkrat vračati šele v poznih nočnih urah. Primanjkuje ji spanja, prihaja že utrujena v šolo, kar jo ovira v napredovanju in nima potrebne dnevene hrane. In koliko je še mladine, ki bi ji starši radi nudili več izobrazbe, a jo zaradi gnotnih razmer in tudi zaradi prejšnjih kvarnih vplivov ne morejo nuditi.

Z ustanovitvijo meščanske šole v Mokronogu kot središčem Mirovske doline, bi se ta nedostatek odpravil. Za kulturni napredek trga, kakor tudi vse Mirovske doline je ustanovitev meščanske šole nujno potrebna. Številno otrok, ki že sedaj v težavnih okoliščinah obiskujejo meščansko šolo, je dokaz, da starši žele dosti svojim otrokom višjo za življenje potrebno izobrazbo, toda mnogi iz gnotnih razlogov tega ne zmorejo. Zato bi se morale vse občine in vsi kraji, sploh vse prebivalstvo Mirovske doline, združiti in povzdigniti glas po zahtevi ustanovitve meščanske šole.

Ta stran Dolenjske je še vedno zapo-

stavljena, napredek doline pa je v prvi vrsti odvisen od višje izobrazbe mladine, ki bo ostala doma in se posvetila domačim poklicem, ter od kulturnega napredka, ki ga more dati le šola. Zato mora postati želja nekaterih klic vso dolino: Dajte Mokronogu meščansko šolo.

Novo žel. postajališče

Novo mesto, 22. maja. V nedeljo 19. t. m. se je izpolnila prebivalcem vasi Zalog in okoliških vasi že dolga želja, da bi dobili na odcetku doljenjske železnice Novo mesto—Straža priprano postajališče, s čemer bi jim bila lahnejša pot v Stražo ali v Novo mesto. Postajališče Zalog je prav v sredi proga, ki jo lokalna železnica prevozi v 18 minutah. Na progi vozi vsak dan po 6 mesečnih vlakov v obe smeri. Potniški promet razen v sedanjih dneh ni posebno velik, ker je proga kratka, a tem večji je tovarni promet. Po progi prevažajo vsak dan velike množine vseh vrst lesa in spada med prve proge v državi.

Z novim postajališčem je bilo zelo ustrezno vsem v tej okolici, kar je tudi pokazala slovesna otvoritev. Dopoldanski vlak, čigar stroj je bil v zelenju, je pripeljal na okrašen postajališčni zastopnik oblasti, kakor se je izvršila ob veliki udeležbi domačega ljudstva in gostov ter radovednežev slovesna otvoritev. Prisostvovali so zastopniki domačih ustanov. Po otvoritvi, ki je po govorih nekaterih spodobila nekako politično obleležje, kar se je v sedanjih časih neprijetno občutilo, je vlak odpeljal dalje proti Straži, udeleženci pa se so razšli po bližnjih vaseh, da se porazvesele o priliki vsega dogodka. Mnogi so se zamudili do večernih vlakov, s katerimi so se prav dobre volje odpeljali na svoje domove.

Voznji vlakov, ki jih je na kratki progi res precej, je vsem, ki se poslužujejo te proge ustrezno in hvaležni so železniški upravi, da upošteva potrebe prebivalstva, vendar pa si še žele, da bi en voz vozil direktno v Ljubljano in da bi ga v Novem mestu priklopili ljubljanskemu vlaku. Potnik, ki nima s seboj večje prtljage, lahko prestopi iz vlaka v vlak, prenašanje večje prtljage pa prestop zelo otežkoča. V času kopaške sezone v Dol. Toplicah vozi sicer enkrat na dan en voz iz Ljubljane direktno v Stražo in popoldne zopet nazaj, bilo bi pa zelo ustrezno, če bi tak direktni voz vozil skozi vse leto, ne le poleti. Na progi je že toliko prometa, da bi se to lahko uvedlo.

Danes zadnjikrat! Najzabavnejša burka, ki bo izvala cel orkan smeha!
NAŠA MALA ŽENKA Vesela vsebina tega filma bo nudila vsakomur obilo razvedrila!
 Razveseljivali Vas bodo najboljši komiki in to Paul Kemp, Lucie Engliš in Georg Aleksander. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — KINO UNION, tel. 22-21

Samo še danes! V stilu filma **DOLINA VELIKANOV** V naravnih barvah.
 Epopeja junastva in svobode. — Zopet film, ki je osvojil publiko, da aplavdira od navdušenja. — KINO MATICA, tel. 21-24. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri

SAMO SE DANES ob 16., 19. in 21. uri predvajamo ameriški film globoke socialne vsebine, ki opozarja javnost na zapuščenost in bedi izpostavljenost mladino.
NE VEDO KAJ DELAJO Silvia Sidney — Joel Mc Crea KINO SLOGA — Tel. 27-30

DNEVNE VESTI

— Ali sem storil svojo dolžnost? Narodni slovenski dnevniki naj ne pozabijo, da so prejeli položnice Protituberkulozne zveze. V teh položnicah so s solzami v očeh napisane prošnje revnih slovenskih jetičnih bolnikov, ki prosijo pomoč. Ali ste mar gluhi za te obupne prošnje? Niste, ker ste dober in zavezan slovenec, človek s čustvenim srcem! Tudi vsi drugi se vprašajte, če ste storili svojo dolžnost in dali svoj prispevek v namene protituberkulozne borbe. Ne čakajte na nabiranje prispevkov, sami se odločite in pošljite primeren znesek, odkupite nabiralne listke, zahtevajte položnice, stopite v poslovne prostore protituberkulnih lig in pokazite, da čutite znanost!

— Iz »Službenega lista«. Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 41. z dne 22. t. m. objavlja uredbu o odložitvi izvršb proti civilnim osebam v vojaški službi, uredbu o prijavljanju žitnih zaloz, pravilnik o izvrševanju uredb o prijavljanju žit, pojasnilo k predpisom čl. 35. uredbu o volitvi narodnih poslancev za narodno skupščino, navodila Narodne banke pooblaščenim denarnim zavodom v zvezi s prometom z devizami in valutami.

— V nedeljo Putnikovi izlet na Kurešček. Prijava do jutri zvečer.

Vprašanje razmejitve ljubljanskega Pokojniškega zavoda. Dr. Ivo Radačić, tajnik Združenja denarnih in zavarovalniških zavodov v Splitu in poverjenik banske uprave v Zagrebu za rešitev dalmatinskega odseka zavarovalnice Pokojniškega zavoda je čal za tisk zanimivo izjavo. V kateri naglašuje, da bi do razmejitve moralo priti takoj po ustanovitvi banovine Hrvatske, češ, da zaradi zavlačevanja nastaja za zavarovalnice še večja škoda. Pokojniški zavod v Ljubljani je izdal uredbu, po kateri od 1. februarja t. l. na račun upravnih stroškov računa 10% od vsakega dohodka in vsakega izdatka na hrvatskem področju. Doslej je zavod računamo samo 10% od predpisanih premij. Upravi stroški bodo zaradi tega letos na Hrvatskem vsaj 100% višji kakor lani. Zagrebški Pokojniški zavod bo moral prevzeti od skupnega primanjkljaja okrog 200 milijonov din približno 40 milij. Dr. Radačić ugotavlja, da je ljubljanski Pokojniški zavod odpisal na nepremičninah in sicer poslopih do 1. 1937. 18.000.000 v Sloveniji in na Hrvatskem 1.2 milijona din. Nepremičnine se torej niso obrestovale, kakor bi se morale, in je zavod moral odpisovati njihovo vrednost. Investiral je pa v poslopja nad 40% več, kakor bi moral. Zato dosega odpisi na nekaterih nepremičninah 37 do 38%, pri drugih pa celo 56 do 58 odst. Razen tega je zavod imel tudi preveč naloženega denarja pri denarnih zavodih, ki so sedaj pod zaščito.

— Zaključek dela Jugoslovnsko-hrvatskega gospodarskega odbora. Delo je v glavnem končano in sedaj že sestavljajo definitivna besedila za protokol o zasedanju. Po zanesljivih informacijah ni treba pričakovati nobenih posebnih sprememb v trgovinskem prometu med Jugoslavijo in Nemčijo. V pogledu kontingentov ne bo nobenih večjih sprememb, čeprav so bile izvršene nekatere manjše korekture. V pogledu uvoza iz Nemčije odnosno plačilnega prometa so bile sklenjene nekatere spremembe, da bo uvoz olajšan. Sekcija, ki ji je bilo poverjeno delo glede vprašanj plačilnega prometa, je tudi že končala delo in v gospodarskem krogu se ni treba bati nobene spremembe v pogledu tečajne nemške klirinske marke na naših borzah. Tega vprašanja nemški delegati niti niso postavili na dnevni red.

— Seja izvršnega odbora Komiteta za normalizacijo. Seja je bila v Zagrebu in na nji so razpravljali o zelo važnih vprašanjih. Izvršni odbor je izdelal poslovnik o postopku predpisovanja norm. Imed raznih predmetov, ki so bili na dnevnem redu, so bile predlagane norme za milo, za proučevanje soboslikarskih in plesarskih del in za betonska cestišča. Pripravljajo norme za milensko industrijo, za dvigalca, za stavbna dela, papir itd.

Hinko Nučič predsednik zagrebškega Narodnega doma. V nedeljo je bila v Zagrebu skupščina slovenskega društva »Narodni dom«. Za predsednika je bil soglasno izvoljen prvi zagrebški dramatičar Hinko Nučič. V nagovoru je poudaril, da je treba v prosvetnem delu služiti idejnemu smerniku Jugoslavije, oziti čimovini Sloveniji, a v prav enaki meri tudi banovini Hrvatski. Naloga novega odbora je, delovati za zblizanje Hrvatov in Slovencev in obratno ter povečati medsebojno spoznavanje kulturnih pridobitev. Slovensko prosvetno društvo »Narodni dom«, ki deluje v Zagrebu že od 1927., je doseglo doslej lepe uspehe. Novi predsednik želi, da se v »Narodnem domu« združijo vsi zagrebški Slovenci in da složno delujejo za boljše skupno bodočnost in za napredek svojega društva, po katerem naj se Hrvati prepričajo, da so Slovenci njihovi iskreni bratje. V upravnem odboru so ga. Zorkova, gđc. Trampuševa, gg. Dvornik, dr. Sedej, Drašler, Kolar, Butina, Struclik, Malgaj, Stropnik, inž. Zener, Korosec, Potočnik, Turk, Košak, inž. Zgora, Rožanc, Ravnihar in Mihelin, v nadzornem odboru pa gg. Vilko Bizjak, vseuč. prof. dr. Boris Zarnik, Nadižar in prof. Korbar, v častnem razsodišču pa dr. Alojz Gradnik, Jugović in Obad.

— Zagrebška akademija likovnih umetnosti je dobila stopnjo fakultete. »Narodne novine« so objavile uredbu, po kateri je dobila zagrebška akademija likovnih umetnosti stopnjo fakultete. Akademija je avtonomno telo, ki opravlja svojo nalogo pod neposrednim vrhovnim nadzorom bana Hrvatske. Akademске oblasti so rektor in profesorji svet. V roku dveh mesecev po uveljavitvi te uredbe smejo namestiti s kraljevim ukazom in na predlog bana za redne profesorje tudi strokovnjake umetnosti, priznane v državi in inozemstvu. Ako je bil tak strokovnjak umetnik v III. skupini, napreduje ob priliki imenovanja v II. skupino skupino.

profesorji svet. V roku dveh mesecev po uveljavitvi te uredbe smejo namestiti s kraljevim ukazom in na predlog bana za redne profesorje tudi strokovnjake umetnosti, priznane v državi in inozemstvu. Ako je bil tak strokovnjak umetnik v III. skupini, napreduje ob priliki imenovanja v II. skupino skupino.

— Zvišanje železniške blagovne tarife bo uveljavljeno 15. junija. Poročali smo o sestanku tarifnega odbora. Po daljšem razpravljanju je bilo v plenumu sklenjeno, da bo železniška blagovna tarifa zvišana za 15% linearno in da bo nova tarifa uveljavljena 15. junija. Po nekaterih vesteh so nameravali zvišati tudi potniško tarifo. Ta predlog pa je bil odklonjen.

— V marcu t. l. so se povečale vloge pri slovenskih hranilnicah za 9 milijonov. Po najnovejših podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle v marcu t. l. pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah vloge na knjižice za 2.551.380 na 594.318.463 din, vloge v tekočem računu celo za 6.430.510 na 433.033.256 din, skupne vloge pa za 8.981.890 na 1.027.351.719 din. Vloge na knjižice so narasle pri 11. vlogah v tek. računu pri 9. skupne vloge pa pri 12. zavodih. Število vlog na knjižice je naraslo pri 9 zavodih ter jih je bilo 121.481, število tek. računov je naraslo pri 4 zavodih ter je znašalo 6.031, skupno število vlagateljev pa je naraslo pri 7 zavodih na 127.512. Kljub sedanjemu položaju so se torej vloge pri hranilnicah v marcu izredno ugodno razvijale in kažejo te številke lep napredek v primeri s prejšnjimi meseci. Niti v mirnih časih mesečni porast vlog ni bil tako velik.

— Hranilne vloge in krediti poštini hranilnic. Hranilne vloge pri vseh poštini hranilnicah v državi so lani znašale 2023 milijonov din. Skupno je bilo 25.383 čekovnih računov. V Ljubljani je bil 670 čekovni račun in so vloge znašale 325.1 milijona din. Skupni krediti poštini hranilnic so znašali: državnim uradom 1228.7 milijona din, mestni občini Beograd 25.4 milijona din, zadržnim ustanovam 163.000.000 in denarnim zavodom 89.1 milijona din. Razen tega so prejele še kmetijske zadruge in njihove ustanove na Hrvatskem 49.6 milijona, v Sloveniji 140.65 milijona, ostale banovine pa 55.1 milijon din. Odobreni krediti denarnim zavodom so znašali 174.8 milijona in je dobila od tega Slovenija 31.15 milijona, Hrvatska 35.55 milijona, druge banovine pa 105.1 milj. din.

— Letos bo v Južni Srbiji posejano bombaža na površini 8000 ha. Sedaj sejejo v Južni Srbiji bombaž. Zasejana površina bo znatno večja, ker je nova uredba o odkupu bombaža vplivala ugodno. Določena je cena na 26 din. Lani je bilo zasejane z bombažem 5.460 ha zemlje. L. 1935 je znašala zasejana površina le 1439 ha, l. 1936 1833 ha in l. 1937. 3.090 ha.

— Preureditev železniške proge Beograd — Pančevo — Vršac. Ko je bil izročen promet pančevaški most, je postalo aktualno vprašanje modernizacije te proge, da bi dobili skrajšano mednarodno prometno zvezo med Jugoslavijo in Rumunijo. Stari tip vicinalne proge pa ni več ustrezen novim potrebam. Zato so se lotili preureditve. Zdej je ta proga preurejena v glavno progo III. reda. Včeraj je posebna komisija preizkusila progo s težkimi vagoni in odslej bo na nji uveden promet po novem voznom redu. Proga je zdaj sposobna za promet z brzovalci. Voznja je skrajšana za celo uro.

— Pri Novem Sadu se je podrla hiša in pokopala pod seboj 70letnega starca. V Novem Sadu se je podrla hiša Franca Detlinga. Poslopje je pri zadnjih poplavih zelo trpelo, kmet pa je mislil da vendar bivanje v taki hiši ni nevarno. Včeraj popoldne se je pa hiša nenadno zrušila, ko je bil v nji Detling. Ko so razkopali razvaline, so našli v njih kmeta že mrtvega.

— Koliko zaslužijo pri borskih rudnikih. Francoski listi so objavili bilanco borskih rudnikov za lani. Brutto dohodki so porasli lani od 170.7 milijona na 236.4 milijona frankov, a hkrati so narasli izdatki od 85.4 milij. na 184.3 milij. frankov. Izdatki so se povečali predvsem na račun davkov, in sicer od 78.9 milij. na 149.15 milijona frankov. Čisti dobiček se je zmanjšal od 85.398.000 na 56.133.000 frankov.

— Izvoz motornih vozil iz Nemčije. V nasprotju s vestmi, ki so jih v zadnjem času objavili nekateri listi, sporoča nemški konzulat v Ljubljani, da se izvoz motornih vozil vseh vrst iz Nemčije prej ko slej neizpremenjeno vrši.

— Motorno kolo bi vsak rad imel. Prav tako radio aparat, šivalni stroj, harmoniko, kolo, preprogo, zapnestno uro. Vsak obiskovalec ljubljanske velesejme, ki kupi vstopnico, more dobiti tako darilo, če bo kupon njegove vstopnice izžrebano. Pripravljeni so pa še druge stvari. Tako vrtna garnitura, brzovalnik, otroški voziček, zabojnik konjaka, pive, izbranih vin, kisle vode, potem izbrane kravate v poluducatih, kozmetični predmeti, brezplačna letovišča, brezplačne vožnje po morju od Sušaka do Kotorja, itd.

— Ležišča nafte pri Vršču. V okolici Vršca so odkrili ogromne količine podzemne slane vode, ki jo cenijo na milijarde hektolitrov. Strokovnjaki so ugotovili, da leži pod zemljo neizčrpana količina metana, izredno dobre kvalitete, saj ima več kalorij kakor najboljše šlezjski premog. Mnogi znaki kažejo na to, da podzemelske plasti vsebujejo tudi večje količine nafte. Če bi prodrli vsaj do slane vode, bi lahko urebili v Vršču izvrstno zdravilno kopališče. Slana voda namreč vsebuje mnogo joda. Pripravljajo širokopotezne načrte, da bi Vrščac preuredili v moderno zdravilišče.

— Pred zboljanjem tečaja izseljenkih deviz. Na pristojnih mestih je sklenjeno, da nudijo posebne olajšave za izseljence tečaja deviz, ki jih naši izseljenci pošiljajo svojim družinam v Jugoslavijo. Po teh novih ukrepih bodo skušali nuditi svojem izseljencem v naši državi v resnici stvarno vrednost deviz. Definitiven sklep o zboljanju tečaja izseljenkih deviz bo objavljen najpozneje v nekaj dneh.

— Nesreče. 12letni posestnikov sin Ivan Globokar s Krke na Dolenjskem je včeraj nenadoma nabiral v gozdu šmarnice, pa se je prekopical čez skalo in si zlomil levo nogo. — Delavec Ivan Hegler iz Sel se je včeraj vračal z dvovprežnim vozom domov. Na cesti pa so se mu nenadoma splašili konji in je Hegler padel pod voz. Obležal je na cesti s hudimi poškodbami po životu in po glavi. — Posestnik Anton Soga iz Loškega potoka je vozil iz gozda hlode, pri čemer mu je padel hlood na levo nogo in mu jo zlomil. — V bolnico so prepeljali včeraj tudi 27letnega fotografa Franca Mavca iz Ljubljane, ki je padel nekeje v okolici z motornega kolesa in se potolkel po glavi ter po životu.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, nestanovitno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani in Sarajevu. Najvišja temperatura je bila v Splitu 23, v Beogradu, Sarajevu in Kumboru 22, na Rabu in Dubrovniku 20, v Zagrebu in Visu 18, v Ljubljani 16,8, v Mariboru 16. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,6, temperatura je znašala 11,2.

2. junija t. l. JUBILEJNI TELOVADNI NASTOP SOKOLA III na letnem telovadišču ob Tyrševi cesti

Iz Ljubljane

— Iz Prerana smrt. Ugledno Taborjevo družino je zadel hud udarec. Nenadna smrti je umrl sin Tine Tabor, jurist in rez. letalski podporočnik. Pogreb bo jutri ob 15. izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanskim cesti na pokopališču pri Sv. Križu. Za njim žalujejo mati in družini dr. Ahčinova in Wohinzova. Vsem naše iskreno sožalje!

— Iz Bolnišnice za jetične — najljepši spomenik! — Iz Bolnišnice in bolničarke Rdečega križa, ki se niso oddali svojih legitimacij pri odvodu ali v pisarni Rdečega križa, naj se zgledajo danes ali jutri v soboto med 16. in 19. v pisarni Rdečega križa, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2/II, in prinesejo svoje legitimacije seboj. Zgledajo naj se tudi tisti, ki so napravili bolničarski izpit in nimajo (knjižice) legitimacij.

— Iz Oporočilo dijakom. V Ljubljano pristojni dijaški rojstnih letnikov 1913 do 1919, ki so bili usposobljeni za vojaško službo, a deslej iz kakršnihkoli razlogov še niso bili pozvani v kadrovo službo, se pozivajo, da se najkasneje do ponedeljka 27. maja zgledajo v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu številka 7-I, soba številka 1. S seboj naj prinesejo dokazila o končanih študijah. Odstotne že gledajo svoji.

— Iz Ljubljanske občinske opozarjamo na redno umetniški jubilej, ki bo v nedeljo 26. t. m. v opernem gledališču. Na priljubljeni dramski igralci g. Josip Dančič bo praznoval 40-letnico svojega umetniškega dela. V veliki vlogi pogovarja v »Revizorju« bo gostoval nestor hrvatskih igralcev g. M. Marković, ki šteje to vlogo med svoje najboljše. Ta večer naj bo toplotno priznanje velikemu slovenskemu igralcu in zahvala za vse prijetne trenutke, ki jih je slavljence skozi 40 let spisal s svojim bogatim humorjem našemu občinstvu. Predprodaja pri operni blagajni.

— Iz Razstava Elde Piščančeve v galeriji Obesneli bo zaključena v nedeljo 26. t. m., na kar opozarjamo umetnost ljubitelje javnost. Kdor koli si razstavljenela dela nadarjene slikarke še ni ogledal, naj to stori še te dni. Razstava je odprta vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 19. Vstop prost.

— Iz Koloraturna sopranistka Ksenija Kuševca se bo predstavila naši koncertni publiku v ponedeljek 27. t. m. V Ljubljani in na Dunaju je doživela svoje študije in sad svojega dela nam hoče pokazati na tem koncertu. To bo njen drugi samostojni koncertni nastop v Ljubljani. Spored je izredno srečno sestavljen in ji bo nudil dovolj prilike, da pokaže svojo izoblastenost. Na koncertu hosta sodelovala pianist Pavel Sivic in klarinetist Milutin Raubar. Začetek ob 20. Podrobnosti koncertni program in vstopnice so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Par dneš izide knjiga Nikolaja Pirnata in Igorja Torkarja »Blazni Krosovi«. Zbirka 20 satirskih risb in 20 satirskih sonetov. Cena v fino platno vezane knjige bo 45 din. — Kdor jo naroči takoj z dopisnico na naslov: Faklin Boris, meščanska šola Vič, jo bo dobil za 40 din.

— Iz Najtne ročni voziček. Pod kolesom na Lititski cesti 34 je bil te dni najden stikolinski ročni voziček brez ročic in lestev. Najtne ročni voziček ima ob straneh z žico privezani dve železni cevi. Voziček je bil najbrže neke ukraden in ga dobi lastnik pri Josipu Černetu v Štepanji vasi na Lititski cesti 34.

— Iz Cena domači masti. Na toradavno pojasnilo banske uprave sporoča Združenje trgovcev, da je maksimirana le cena domače masti. Na uvoženo mast se plača še posebej močna trošarina in oglejina 2 din za kg.

— Iz Serija špagetov! Vsek dan sveže zlatne domače kuhinje služijo gostilna pri Štepan Janezu 217—n

Naša »Dolinka«

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Petek, 24. maja: ob 15. uri: Zupanova Mica. Varh. Dijska predstava. Cene globoko znižane od 14 din navzdol!
 Sobota, 25. maja: Severna Hlisa. Red B. Nedelja, 26. maja: zaprti (Dramska predstava v operi)

OPERA

Začetek ob 20 uri

Petek, 24. maja: zaprti
 Nedelja, 26. maja: Revizor. Proslava 40-letnice umetniškega delovanja Josipa Dančesa in gostovanje Mihajla Markovića iz Zagreba. Izven

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Glejte, kam smo prišli...!« še o odkritju ponarejevalnice denarja v Zagorju in aferi Štefana Koširja

Zagorje, 23. maja. Ponarejalska afera je v zvezi z aretacijo Štefana Koširja in Marije Štempiharjeve izvala živahne komentarje. Nastala sta dva tabora: prvi s skoro sadistično naslado razčlenja resnične in neresnične podrobnosti ter napihuje dogodek do absurda, drugi, in sicer večji del prebivalstva pa presoja stvarno in trezno ter skuša Koširjevo krivdo omiliti, do neke mere upravičeno, trdeč, da je Košir žrtve bolj inteligentnih in zvičajnih zvodnikov Grašiča in Majcna, svojega nezdravnega in nekritičnega častihlepa, nerazsodnosti ter gmotnih stisk, v katere je zašel zaradi svoje naravne bedaste lahkovernosti, dovzetnosti za hvalo in prilizano čaščenje s strani tistih, ki so znali izkoristiti te njegove slabosti. Tem in taki mje ob vsaki priliki ustreza, plačeval jim za pijačo, pa tudi podpisoval razne menice, katerih del je potem padel v njegovo breme. Sedaj se je jasno pokazalo, kam lahko pripeljejo navidezno zabavne potegavščine človeka, ki z neko tragično butalščino vse verjame in ki ga potem ne moreš ukrotiti z nobeno besedo več.

Napisali smo, da se v tisti dobi, ko je Košir kakor v kaki Nušičevi komediji »kandidiral na Hodžerovi listi«, menda ni našel noben človek ki bi ga hotel ali mogel pripraviti na pravo pot Resnici na ljubo in v čast nekaterim v je treba sedaj povedati, da so se našli taki moške. S stvarno kritiko so mu hoteli odpri oči, toda Košir se je že tako življal v svojo vlogo bodočega poslanca, da jih je nahrušil, češ da mu ne privoščijo, toda to hruljenje je imelo bolj značaj omejene zagovornosti kakor pa zdrave borbenosti. S Koširjem pač ni bilo mogoče v tisti dobi spregovoriti pametne besede, to so vedeli vsi.

Takrat, ko je sprejel morda v šali izrečen predlog, naj bi kandidiral, seveda nihče ni mogel slutiti, kako se bo ta tragikomedija nadaljevala in zaključila, sam pa je šel takoj na delo. Vse kar je sledilo, je bilo samo nadaljevanje od tam dalje, ko si je zgradil s pridnostjo in varčnostjo najlepšo hišo v Zagorju. Prišel je pred leti k nam tako rekoč brez nič, postal gmotno ugleden obrtnik in hišni posestnik, pozneje predsednik mesarske zadruge za naš okraj. Ti nesporni uspehi so bili pa samo nevarno gorivo za njegovo častihlepe. Imel je denar, s katerim je kanil prikopati se na vzvišen položaj ter dominirati ne zgolj z daleč vidno hišo. Znal je spretno zaklati vola, razsekati in sortirati meso, zbrantati za živčice, preko tega pa nikoli ni prešel. In vendar se je lotil in sicer z največjo okornostjo duha priprav za svoj poslanski mandat. Izbral si je dva pomočnika, nekega P. iz Trbovelj in domačina K. Poslednji je stopil v nekako službeno razmerje z njim kot sofer z avtomobilom, ki je postal vozil lepe oblečene »bodočega poslanca« po shodih. Prej je seveda Košir stopil še do Hodžerovega zaupnika P. v Ljubljani in se mu ponudil za kandidata. Potem pa se je začelo s polno paro. Shodi na kmethi, da, celo v Litiji Povsod je namestu njega govoril eden izmed omenjenih dveh, na koncu pa se je Košir, govor nevede, samo predstavljal kar po domače »Košir sem pa jaz, bom že skrbel, da bomo napravili kakor je treba«, ali kaj podobnega. Poslušalci se so zabavali, potem pa pili na Koširjev radodarni račun. Med hribovci je resnično imel precej zaslonbe, ker je bil kot mesar splošno znan in cenjen, vendar ga resno menda prav nihče ni vzcl. Če se je po takihle agitacijskih potovanjih prikazal kje v družbi, je bilo vedno dovolj zabave in vina. Za vsako najmanjšo hvalo je bil nekritično dostopen in dejansko hvalečen. Svojem simpatizerjem je v mesnici skal dob-ro vago biaga, gotovo je prenekal pri potisni denar nazaj.

Svoja dva pomočnika pa je zalagal z vsem potrebnim in gotovo brez prave mere. To ga je stalo lepe tisočake, poleg tega pa je ves čas agitacije zarcenarjal svojo obrt, ki pa je hvalavredno vodila njegova žena. V tej dobi, ki bi jo lahko primerjali z našim spomladanskim zarcenarstvom divje petelina, je podpisal še kako menico in lezel vedno globlje. Imel je medtem tudi precej smole. Tako ga je neki prekopčevalec kož opeharil za bizu 30 tisočakov, na zvito prigovarjanje nekega agenta je kupil nov hladilni stroj, čeprav je bil njegov še dovolj uporaben in za nič kakor je trdil agent, in tako dalje podobnega še več. V to dobo spada tudi znanje z Graščem, ki je imel v najemu sosedno gostilno, v katero je Košir pogosto zahajal Grašič si je zapisal takoj Koširjev primitivni značaj med aktivno, ki mu je bila uslužna na razpolago.

S kandidatu ni bilo seveda nič. Ostala je le zgolj boleča glava in luknja v dotlej solidni denarnici. Začela se je rakava pot, ki so jo deloma podpirale tudi bolezen in lestev. Najtne ročni voziček ima ob straneh z žico privezani dve železni cevi. Voziček je bil najbrže neke ukraden in ga dobi lastnik pri Josipu Černetu v Štepanji vasi na Lititski cesti 34.

— Iz Cena domači masti. Na toradavno pojasnilo banske uprave sporoča Združenje trgovcev, da je maksimirana le cena domače masti. Na uvoženo mast se plača še posebej močna trošarina in oglejina 2 din za kg.

— Iz Serija špagetov! Vsek dan sveže zlatne domače kuhinje služijo gostilna pri Štepan Janezu 217—n

in omahnil. Morda se s svojo pomanjkljivo inteligenco najbrž niti ni zavedel, na kakšno nevarno pot je stopil. V podjetje je vložil težke tisočake; moral si jih je izposoditi. Pri tem se je spomnil, da je zadnje čase ostal ta ali oni pri njem dolžan za meso. Zabel je terjati, kar mu je odgnalo mnogo kupev. Vse bolj ga je grizlo, postajal je odljuden, robot in kupci so začeli se vse bolj in bolj izostajati. Nihče ni niti oddaleč stulil, najmanj pa orožniki, da je začel na kriva pota. Če se ne bi pojavil Majcnov nadobudni sinko, bi ostala zadeva bržkone še dolgo časa prikrita. Netočno je bilo poročilo, da so že pred tem iskali konkretne dokaze, še bolj pa, da je prišel v Zagorje neki tujec, ki so ga po razgovoru s Koširjem aretirali, nakar je le ta priznal karkoli. Točno pa je, da je bil ta tujec najozjaj znanec obeh glavnih ponarejalcev denarja. Franceta Majcna in Toneta Grašiča, ker je bil pač Majcnov 15letni sinko. Toliko resnici na ljubo. Da so naši orožniki potem prav spretno vodili preiskavo jim služi v čast in priznanje ter smo prepričani, da jim ni do napihnjenega hvalisanja. Svojo dolžnost sta vodnik g. Bahar in narednik g. Krizmanič izvršila z velikim elanom in točno. Osporavati moramo še neko drugo netočnost, namreč trditve, da je bil Košir »motor ponarejalcev«. Če je naj bo primera, je bolj točno, da je bil »gorivo«, ker je podjetje financiral. V tem je tudi njegova tragična krivda in v dejstvu, da je bankovce verjetno tudi razpečeval. Tu pa zakon ne pozna nobene šale. Družini je zadal težak udarec, nedolžni otroci bodo morda vse življenje trpeli za očetovo krivdo. Vsa komedija se razpleta v tragiko.

Toliko s čisto človeškega stališča z željo, da bi javnost ne gledala v Koširju kriminalnega tipa tiste odurne sorte Majcna-Grašič in podobnih, temveč da bi se ob tem zgledu zavedla, da je morda tudi v grešnikovi okolici premožnekrat treba iskati nenameravna giba/poznejšega razpletja ter da mi nismo poklicani: soditi in obsoditi človeka, ki smo ga dolgo časa poznali in mu stiskali roko. ampak ga skušamo razumeti in vsaj njegovi nedolžni družini odpustiti.

Ko so zadnji obiskali Koširja neki poslovní znanci, je kakor da vsega tega še ne razume, dejal: »Glejte, kam smo prišli!« Ko so mu hoteli izročiti neke listine, je škroko odmahnil, češ saj jih bom jutri ali pojutrišnjem prišel sam iskat na dom. Se le ko ga je obiskala njegova mala hčerka in se zjokala, je osupnil. Kaj, če je njegov otrok prej spoznal vso težo njegove usode kakor sam? Ali ni tudi to senzacija, nad katero se je treba vsaj nekoliko zamisliti? AMI

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 24. maja: Marija pomočnica kristjanov

DANASJE PRIKREDITVE
 Kino Matica: Dolina velikanov
 Kino Sloga: Ne vedo kaj delajo
 Kino Union: Naša mala ženka
 Kino Šiška: Glavna priča
 Kino Moste: Beg iz trdnjave in Skrivnost modre sobe

Magoliceva razstava v Jakopičevem paviljonu odprta od 8. do 18.

Razstava slik prof. Elde Piščanec v Obesnelovi galeriji na Gosposvetski cesti, odprta od 8. do 18.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murnayer, Sv. Petra cesta 78.

SOKOL

Sokolsko društvo Ljubljana-Moste sklicuje v smislu navodil o sokolski pripravljenosti zbor vsega članstva in naraščaja za petek 24. maja ob 8. zvečer na letnem telovadišču. Ob tej priliki bodo prejeli vsi bratje in sestre potrebna navodila. Vse članstvo, možko kakor žensko, od 17. leta starosti naprej, pozivamo, naj takoj predložijo svoje društvene legitimacije v overovljenje. Oni, ki legitimacij še nimajo, si morajo nabaviti nove do 15. junija t. l. Stare legitimacije ki bi do tega dne ne bile overovljene, izgube veljavnosti, čeprav je članarina plačana za tekoče leto. Za izdajo novih legitimacij je potrebna fotografija v velikosti 4 x 7 cm. Poslovne ure so vsak dan razen v nedeljah in praznikih, od pol 8. do pol 9. zvečer v društveni sobi. Pričakujemo takojšnji in polnoštevilni odziv. Zdravo! — Uprava.

Za smeh in kratek čas
 »Sedaj mi gre pa izvrstno! Hčer svoje gospodine poučujem klavir in za to dobim kosilo zastoni!«
 »Ali ima dekle talent?«
 »Nedvomno! Kuha izvrstno!«

Nenadoma nas je zapustil naš ljubljani sin, brat, svak, stric, gospod

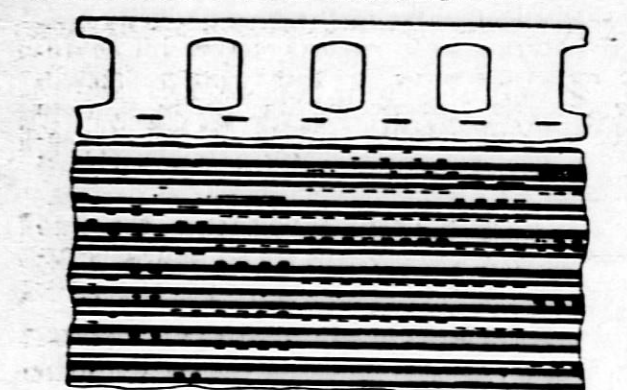
Tabor Tine

Pomembna iznajdba slovenskega visokošolca

Služatelj strojnega oddelka ljubljanskega vseučilišča o svojem izumu

Ljubljana, 23. maja

Snoči se je v Hubadovi dvorani Glasbene matice zbralo lepo število naših skladateljev, profesorjev glasbe in sodbenikov, da si ogledajo in dajo raztolmačiti izum mladega slovenskega visokošolca. V poučenih glasbenih krogih že nekaj časa govorili, da se je bodrni slovenski tehnik posrečilo sestaviti stroj, ki utegne beležiti klavirsko igranje, zlasti pa improvizacije skladateljev klavirskih virtuozov, da tudi plesnih komponistov in vseh, ki delajo v glasbeni produkciji zlasti n. pr. za filmsko industrijo itd.

Ze dolgo časa obstoji med glasbeniki in skladatelji, zlasti drugod, kjer je glasbena produkcija dokaj intenzivnejša, kakor na pri nas v naši bolj neobčujni sredini, potreba po aparatu, ki bi avtomatsko beleževala svobodno improvizacijo in in inventorno igranje po klavirju in podobnih glasbilih, kakor na dr. na harmoniju in orgljah. Iz glasbene zgodovine vemo, da so mnogi skladatelji bili izvrstni improvizatorji in da so jim umetnine vrede izpod prstov že kar v dovršeni obliki. Med take nerazumsko ustvarjalce tvorce sta na pr. spadala Liszt in Čaikovski. Zlasti o tem poslednjem vemo da je v svojem zapisanem in izdanem opusu zapustil le drobec del tega, kar je na klavirju iznašel in ustvaril. Koliko umetnin bi nam bila taka aparatura zapisala in ohranila, če bi to podobni umetniki že svoj čas imeli!

To globoko vrzel je sedaj zamašil izum mladega slovenskega tehnika! Snoči je v Hubadovi dvorani razlagal pred izbranimi povabljeni svoj iznajdbo. Ta je v svojih sestavinah sila enostavna in prav zato ingeniozna.

Njegova izvajanja in razlago bi mogli povzeti s temi kratkimi stavki: Tipke so s posebno stikalno napravo spojene z vrsto električnih lučk, ki se užgo in ki zagore tako dolgo, kakor traja ton, ki ga sprožimo s pritiskom na tipko. Osvetljevalna naprava (to so lučke) daje svetlobne signale o tem, kar se dogaja na tipkah. Ko je to ovrnjeno, zadošča le še posebna snemalna naprava na tekočem traku (fotografski aparat) ki ta svetlobna znamenja sprosti snema.

Izumitelj je podrobno in vsestransko nazorno pokazal, da so ti znaki na tekočem fotografirskem traku docela istovetni z napisanimi ali tiskanimi notami in da je prepis tekočega traka in njegovih znamenj v običajno notno pisavo kaj lahko in preprosto opravilo.

Na ta način se je rodila aparatura, o kateri so sanjali toliki skladatelji in ki utegne prinesiti mlademu izumitelju še veliko slavo v tujem svetu.

Gre za slušatelja tehnične fakultete ljubljanskega vseučilišča g. Joža Battestini, ki je za svoja izvajanja in še bolj za svoj izum žel na koncu od prisotnih skladateljev in zainteresirancev todel aplavz. Izumitelja je prisotnim predstavil prof. Santelj, za stvar na se je tolo zavzela tudi Glasbena matice in pomagal izumitelju pri prireditvi snemnega nastopa in predvedbe njegove aparature. Misel je res da trapanina: daljši toni imajo daljše osvetlitve krajši nasprotno njihovih višinskih odnošaji so razvidni iz enakih višinskih položajev zabeleženih osvetlitev. Morda utegne stvar poizkusiti kakšna svetovna trdnja in uvesti v ta namen že kar notni tekoči trak z emulzijami samo za tonske osvetlitve in iznaidati se bo dokaj približala svoji bodoči dokončni obliki. Vsekakor je treba pozdraviti prizadevanje mladega slovenskega tehnika, ki ga je rom po novih in izvirnih konstrukcijah približal rešitvi tako važnega rectoričijskega vprašanja v glasbeni produkciji našega časa.

Ni smela povedati resnice

V pravdi za očetovstvo je nezakonska mati iz strahu in zaradi groženj krivo prisegla

Ljubljana, 24. maja
Na sodišču se pri razpravah odkrijejo žalostne slike iz življenja na deželi. Najbolj žalostne so pravde zaradi očetovstva. Kakor je naš kmet pripravil zapraviti svoje premoženje za ped zemljo, tako so fantje na deželi pripravili zagrešiti zločinstvo krivega pričevanja, kadar gre za očetovstvo. V spominu nam je nedavna obsodba nekega sleparja, ki je izvalil nekemu kmečkemu fantu težke tisočake s tem, da ga je poprosil plačevanja alimentov za nezakonskega otroka. Nezakonska mati je v tem primeru izjavila, da bi bila zelo vesela, če bi dobila samo polovico vsote, ki jo je nezakonski oče dal sleparju, da bi se odkrižal alimentov. Slepar je več mesecev na ta račun dobro živel, nezakonska mati pa je morala s svojim otrokom medtem stradati. Nasledel se je izkazalo, da je slepar ponaredil sodbo, s katero je bila odločitev sodišča o plačevanju alimentov razveljavljena.

Kako nizka je še zavest o odgovornosti glede očetovstva, je pokazala večerajšnja razprava proti babici Antaniji, nedolžni služkinji Barbari in delavcu Filipu. Vsi trije so doma nekje na Gorenjskem. Služkinja Barbara je v avgustu predlanskim rodila nezakonskega otroka. V vasi so žene šušljale o očetu. Trije ali štiri fantje iz vasi so bili po mnenju ženic očetje tega otroka, a nihče ni vedel, kdo je prav za prav oče. Babica Antanija je na prošnje Barbarine matere vzela Barbaro k sebi za čas poroda. Rodil se je krepak, ljubeč fantek. Babica je služkinjo seveda vprašala, kdo je fantikov oče. Barbara ni odgovorila, samo zjokala se je. Otroka pa je bilo treba krstiti. Treba mu je bilo dati ime. Babica Antanija je nezakonsko mater vprašala, kakšno ime naj otrok dobi pri krstu. Nezakonska mati je odgovorila: »Filip na bo, kakor je Filip on!« Barbara je nato povedala, da je Filip N. oče njenega nezakonskega otroka.

Filip je kmalu zvedel, da ga je Barbara izdala. Brž je prihitel k babici Antaniji in naredila sta kazniv načrt. Babica Antanija je od tega dne naprej mater neprestano zpraševala, s katerim fantom je imela se opravka. Dekle je bilo odkrito in je povedalo, da je imelo tudi Naceta rada.

Z družino Nacetovo pa je bila babica Antanija tedaj v velikem sovražstvu. Babičin načrt je dozoriel. Odločila je, da mora Nace veljati za očeta in ne Filip.

Nekega dne je prišel Filip s pričami k Barbari, da bi od nje dobil črno na belo, da on ni oče. Babica Antanija je vse dni prej nezakonsko mater obdelovala in jo prisilila, da je mati podpisala nekakšen zapisnik, v katerem je izjavila, da Filip ne more biti oče njenega nezakonskega otroka. Prišlo je do pravde, v kateri je nezakonska mati prisegla, da je oče njenega otroka Nace, babica Antanija je prisegla in pričal je tudi Filip po krivem.

Tako je veljal Nace za očeta, a vest nezakonske matere se je oglasila in nekega dne je Barbara priznala, da je po krivem prisegla, kajti oče njenega otroka je v resnici Filip. Babica, nezakonska mati in Filip so prišli na zatožno klop zaradi zločina krivega pričevanja. Pred sodniki je nezakonska mati povedala, da jo je babica nagovorila, naj po krivem pričala. Dekle je bilo popolnoma pod vplivom babice Antanije. Babica ji je grozila, da jo bo spodila, če ne bo pričala po njenih navodilih. Dekle se je balo, kajti bilo bi z otrokom na cesti. Balo pa se je tudi Filipa, ki ji je zagrozil, da bo kupil samokres ter njo in otroka usmrtil.

Med zasliševanjem obtožene babice Antanije je prišlo do burnih prizorov. Ženska je vpila in se jokala. Nekaj minut je bilo v razpravni dvorani pred senatom kakor v »špetircimru«. Babica je trdila, da je nedolžna. Tudi Filip je trdil, da je nedolžen, a Barbara je vztrajala pri svoji izpovedi, da je iz strahu pred babico in Filipom po krivem prisegla in navedla pri sodišču napačnega očeta.

Državni tožilec je poudaril, da je prišla naivna mlada služkinja Barbara v mreže že predkaznovane babice Antanije, ki se je hotela maščevati nad Nacetovo družino. Branilec obtoženega Filipa je rekel, da je sedanja Barbarina izpoved, s katero je

preklicala prvo svojo izpoved, samo posledica njene zanemarjene moralne vzgoje. Dekle je govorilo resnico v civilni pravdi za očetovstvo, zdaj pa je prišlo pod drug vpliv in zaradi tega preklicuje svoje prvo pričevanje. Sodisce se je po dolgem posvetovanju prepričalo, da govori nezakonska mati zdaj resnico. Obsodilo je babico na 10 mesecev strogega zapora, v kateri kasni je vsota šestmesečne kazni, katero babica zdaj prestaja zaradi odprave plodu, ki se je končala s smrtjo žrtve. Barbara je bila obsodena na 3 mesece pogojno, Filip pa tudi na 3 mesece pogojno.

Iz Celja

— c Telovske procesije so se v četrtak dopoldne udeležili zastopniki vojaških in civilnih oblastev in uradov, sol, nekaterih društev, vojaštvo, gasilci, šolska mladina, večje število prebivalstva Celja in okolice ter celjska vojska in železničarska godba.

— c Šahovski turnir. Drevi ob 20. se bo pričel v klubskih prostorih Celjskega šahovega kluba v hotelu »Evropi« brzi turnir skupine B za prvenstvo v mesecu maju. Glavni igralci se tega turnirja ne smejo udeležiti. Prijave se sprejemajo do pričetka turnirja v klubskih prostorih.

— c Umrla je v sredo v Guberju pri Celju v starosti 65 let avtoprevoznica g. Antonija Kokočar. Na cesti na grad 49 pa je umrla 17letna gimnazijka Dorica Dečkova, hčerka trgovca g. Ivana Dečka.

— c Nearska ne počiva. V Sp. Gorah pri Braslovcah si je 80-letni prebivalec Andrej Prisan v torok pri padcu zlomil desno nogo v kolenu. V Blatu pri Konjicah je padel v sredo konj na 50letnega dlnarja Janeza Konce in ga poškodoval po levi strani prsnega koša. Ko je 19letni rudar Stanko Bezgovsek od Sv. Jurja pri Hrastniku v ponedeljek pregledoval puško, se je puška sprožila, pri čemer je krogla zadela Rogatcu v levo koleno in levo roko. V Rogatcu si je 20letni kočarjev sin Franc Perkaus pri padcu zlomil levo roko v ramenu. V ponedeljek si je 82letni občinska reva Terezija Vrečerjeva iz Celja pri padcu na cesti zlomila levo nogo v koliku. Na Dolgem polju pri Celju je nekdo kolezar povozil 52letno ženo vojnega invalida Terezijo Slamerškovo iz Celja in jo močno poškodoval po levi nogi. V sredo jutraj je padla 30letna služkinja Marija Zorkova iz Košnice pri Celju na cesti z voza in si zlomila desno nogo nad gležnjem. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— c SK Olimpij : SK Celje 1:0 (1:0). Na Glaziji je bila na Telovo popoldne odigrana prijateljska tekma med SK Celjem in SK Olimpijo. Celje je nastopilo po večini z mladino. Moštvo je nudilo solidno in požrtovalno igranje, napad pa je bil premalo povezan in odločen. Olimpij je s svojo igro razočaral, čeprav je imel nekaj več od igre nego Celje. Edini gol je zabil Olimpij v 42. minuti prvega polčasa. Sodil je g. Presinger točno in objektivno.

— c Spomnol v gozdu. Pred dnevi si je 27letni poljski delavec Dominik Hrasten-

šek od Sv. Uršule pri Dramljah v gozdu v Pletovlju pri Dramljah vstalil dinamitno patrono v usta in ja vzgal. Dinamit je Hrastenšku odtrgal glavo. Nesrečnik je izvršil grozno dejanje očitno v duševni zmedenosti.

Iz Radeč

— Dane Zupancić na zadnji poti. Kakor znano, se je pretekli petek v Radečah na tako imenovanem Moletovem klancu smrtno ponesrečil 24letni lesni trgovec g. Dane Zupancić iz Radeč, ki je s svojim avtomobilom zavozil v nasproti vozeči Černetov tovorni avto. Trčenje je bilo tako silno, da se je prednji del osebnega avtomobila popolnoma razbil, v njem pa je našel smrt tudi trgovec g. Zupancić. Preteklo nedeljo smo ga pokopali na tukajšnjem župnem pokopališču. Pogreb je bil veličasten. Pred hišo žalosti so zapeli združeni radeški pevski zbori. Zastopani so bili številni Sokoli z znaki in v krogih. Dolga vrsta domačinov ga je spremljala na njegovi zadnji poti. Naj počiva v miru! Preostali nam naše iskreno sožalje! — Pokojni Dane Zupancić je imel zavarovalni svoj osebni avto pri zavarovalnici »Croatia«. V tork je prišla v Radeče komisija, ki si je ogledala razbiti osebni avto ter proučila vzroke nesreče. Med glavne vzroke prištevajo preozko in nepregledno cesto, kjer stoji za najmanj 2 metra preveč na cesto pomaknjena Černetova hiša. V interesu varnega prometa bi bilo, da se tu cesta razširi najmanj za 2 metra, po možnosti čim prej, sicer se bodo nesreče še ponavljale. Tu bo sicer potreba žrtve odstraniti, bo treba precejšen del hiše, toda drugače ne bo šlo. Varnost prometa se mora povečati!

— Prehitre vožnje avtomobilistov in košarjev. Ze večkrat smo v našem listu izrazili željo, da bi avtomobilisti kakor tudi košarjerji vozili skozi mesto bolj počasi in previdno, kar bi bilo v skladu s cestno prometnimi predpisi. V Radečah so cestne nesreče precej pogoste. Nekateri zaveznički, zlasti košarjerji, vozijo večkrat brez luči in drve po mestu kakor za stavo. Umetnost bi bilo, da bi oblasti v interesu varnega prometa vse prizadete strogo kaznovali.

— Razstava šolskih izdelkov obrtne nadaljevalne šole. S koncem maja bo zaključeno šolsko leto 1939-40 na tukajšnji obrtno nadaljevalni šoli. Na željo obrtnikov in trgovcev bo vodstvo šole priredilo ob tej priliki razstavo šolskih izdelkov obrtne nadaljevalne šole.

Iz Krškega

»Popelka« na Sokolskem odru v Krškem. Sokolska mladina je v proslavo materinskega dne vprizorila 18. in 19. t. m. pravljico o dobri Popelki in hudobni mačehi. Ta že dovolj znana mladinska povest je bila v predelavi Mladena Široke in z glasbo Borisa Krnica za nas nekaj povsem novega ter je potegnila za seboj vse gledalce, posebno pa še mladino. Vse vloge so bile dobre. Pevske točke, ki so bile pete v originalu, t. j. v hrvaščini, kar pa ni prav

dobro podane. Tudi plesne točke so bile niti motilo poteka igre, je spremljal na klavirju ravatelj g. Vutković. Žal, da se ni domači orkester potrudil za sodelovanje pri igri, ampak je nastopil le v odmorih pri predstavi Glavna zasluga za vprizoritev te igre, ki jo je v Ljubljani nedavno prikazalo zagrebško »Dečje carstvo«, gre neumorni društveni prosvetarki gđ. Tončki Škerietovi, ki se ni strahla truda, ampak je krepko zagrabila za režijo, nastudiral potrebne plesne točke in preskrbel ter tudi sama pripravila res razkošne obleke. Na doseženem uspehu ji čestitamo!

Gospodarstvo

»Sava«

obča zavarovalna delniška družba v Zagrebu

je imela dne 22. maja t. l. svojo redno devetnajsto glavno letno skupščino. Z lanskega poslovnega leta. Čisti dobiček znaša din 1.751.316,68.

Skupni premijski dohodki »Save« so znašali din 39.296.471,74.

Na elementarnih škodah je bilo izplačano din 21.003.482,52.

Tehnične rezerve »Save« znašajo din 14.125.295,90, skupni garancijski fond pa din 40.002.634,29.

Od svoje ustanovitve je »Sava« izplačala na elementarnih škodah vsoto din 315.233.922,10.

Za nove člane ravateljstva so bili izvoljeni gg.: dr. Dragutin Cekus, industrijec, predsednik Industrijske zbornice banovine Hrvatske in Milan M. Stefanović, generalni direktor Jadransko-podunavske l. ke. (—)

Psihologija levov

V največji ječi levov na svetu, na Gavet farmi v El Monte v Kaliforniji so se lotili trije psihologi kalifornijske univerze, čudne vprav ameriške naloge. Jeli so proučevati psihologijo levov, ki jih je na farmi 165. Dognati hočejo, kakšno je prav za prav notranje življenje kralja živali. Naveličali so se že poskusov s podganami in morskim prašički, zato so si zdaj izbrali leve. Na veliki farmi so vedno ena leva iz druge in tretje generacije, rojeni v ujetništvu. Njihove prednike so prepeljali v Ameriko iz Spodnje Afrike.

Mnogi obiskovalci kinematografov poznajo marsikatero teh levov iz filmov iz afriškega ali vzhodno indijskega življenja. Eden izmed treh učenjakov sedi dvakrat na teden po štiri ure pred levjo kletko in opazuje leva. Ko bodo imeli zbrani dovolj podatkov, bodo ameriški učenjaki formulirali posebne probleme ter vse lastnosti, kar jih bodo dognali na levih. Rezultate svojih opazovanj bodo primerjali z opazovanjem drugih žveri. Tako upajo dobiti kolikor toliko točno sliko o psihologiji in vedenju divjih živali.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

MALI OGLASI

deseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave deseda din 1.- davek posebej.

za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

deseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

UGODEN NABAV

Veliko izbiro letnih damskih. Čevljev po zelo nizkih cenah. Vam nudi trgovina

»EDU« ČEVLJI vošnjakova 2 (Gospodstvska c 12).

OGLASUJ

»Slov Naroda«

KLISEJE ENO VEČERJNE JUČOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

BREZPLAČNO

vsakemu detajlna literatura — »Preporodjaj« fizički i nervni. Zahtevajte: Beograd, Masarykova 9 Miloš Marković 1358

PRODAM

deseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

OKREHOVA ŠOLKA

sortiran cvetlični med in metico dobite oajceneje v MEDAKNI

Ljubljana, Židovska ul 6 18/1

DELAVNICO

za precizno mehaniko prodam. Prelec Franc, Poljčane 57.

ZAGREBSKO MEŠCANSKO GOSTILNO

na eni izmed tržnic, izvrstno idočo, med dvema kolodvoroma, prodamo s kompletno ureditvijo, ugodnimi prostori, s kuhinjo, pivnico in prostorom za letno teraso, skupaj za din 25.000. Poslovnica Pavleković, Zagreb, Illica 144. 1373

SLUŽBE

deseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

LOČENKA

srednjih let, dobra in varčna gospodinja-kuharica, išče službo pri samostojnem gospodu, vdovcu ali ločencu. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Ločenka«. 1375

DEKLE

lahko začelnico, z nekaj kavcije, sprejem takoj za vodstvo bufeta. — Vprašati hotel Kunej. Videm Krško. 1365

POSEST

deseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

MALO POSESTVO

prodam. Anton Ivanc, St. Jernej. 1364

Niš VAL

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 6.

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Sanjel Lesovar

Krinka Ijubezni

Roman

— Razumeti morate, — je nadaljeval Angelin ljubček, — da me je takoj presenetila neumnost tega starca. Ukradel je pismo brez vsake druge misli. Misli je samo na to, kako ga bo vnovič pri tistih, ki se jim je zdela že tako važna njegova fotografija.

— Bogme, to je pa res tepec, — je pripomnil markiz, — za moje nasprotnike je bilo to pismo brez vrednosti, dokler ni bilo predloženo in overovljeno po Rosalezovemu domu, ki ga je prejel od mene.

— Ali pa po markizu de Valcoru, — je zapel polglasno Sorniere.

— Zagodel sem jim pošteno s tem, da je bil prirejen original v Francijo.

— Tako, tako. Užitek je pokramljati z vami, — je dejal lepi Arthur. — To ni kakor s tistim starim oslom, ki mu je bilo treba vteptati vse v glavo. In ta dečko, ta je gotovo pošteno tiščal morske pse v želodcu... To je moral biti masten prizigek zanje. Renaud se je ozrl na neznanca. On torej ni vrzel

Pabra v morje, ali pa — kakšen cinizem bi bil to.

— Zdaj pa samo še dve besedi in vedeli boste toliko kakor vem jaz, — je nadaljeval neznanec. — Vse to se ni izklepetalo v enem dnevu. Bil sem že na ladji s tistim vrtilim možem, ko se mi je ves odkril tako, da je spregovoril z menoj celo o pismu in mi priznal, da ga je celo ukradel. Odpeljal sem se z njim, ker sem slutil, da se bo dalo kaj ujeti v taki žabji luži in z glavicjo takega kalibra. Razen tega sem bil pa že sit Amerike. Rad bi bil zvedel, ali je postala Angela nečnejša, ko so jo drugi falotje nekakrat nabunkali. Tožilo se mi je po našem okraju Butte. Ko sem zvedel za zgodbo s pismom, sem takoj spoznal, kaj bi se dalo iz tega iztisniti, če bi ga kdo prinesel takemu fantu od fere, kakor ste, bogatemu kakor Krez in edinemu na svetu, ki mu je zelo mnogo na tem, da dobi ta papirček v roke.

Sorniere je pogledal markiza po strani misleč, da ga bo prekinil in zagotovil kakor malo prej, da ga pismo opravičuje, ne pa da bi pričalo proti njemu in da bi ga rad čim prej predložil sodišču. Toda ker argument ni bil več tako nujno potreben, se Renaudu ni mudilo ponoviti ga in zato je rajši molčal.

— Nisem imel namena pismo ukrasti. Pošten človek sem, — je znova povzel Sorniere besedo. In te besede je izgovoril z nepopisnim prizvokom. — Toda, kaj hočete? Priložnost, da to je prava beseda, priložnost mi ga je potisnila v roko.

Nekega viharnega večera je šinila temu staremu tepecu Pabra v glavo misel, da bi se rad nadihal sve-

žega zraka na drugem mostičku pod zadnjim ladijskim nadstropjem na tako zapuščenem kraju, kakor je tale, kjer stojiva zdaj.

Potniki so že spali. Posadka ni imela na tisti strani nobenega opravka. Voščil sem mu lahko noč in ga vprašal, dali je pogojitil kak pnevmatičen strojek, da potrebuje vedno toliko svežega zraka. Govorila sva nekaj časa. Govorila sva o pismu. Govorila sem, da ne dala prav, če nosi to pismo vedno pri sebi in iz gole šale, da bi mu dokazal, da mu bom pismo nekega dne ukradel, sem mu hotel pokazati, kako lahko je to... Pismo je imel zašito v suknjiču. Treba mu je bilo torej samo sleči suknjič... In slekel sem mu ga. Pogled nanj je bil tako smešen, da bi bil človek počil od smeha. On je pa sprejel mojo šalo z ogorčenjem in jel je nergati... kakor da cvili šlo... Če bi štrbunknil v vodo, bi se ne bil slišal njegov glas niti na dvajset centimetrov. Niti jaz sam ga nisem slišal. Samo njegov obraz je bil tak, da bi človek počil od smeha. In da bi se mu lahko pošteno nasmejalo, sem pomahal večkrat s suknjičem nad ograjo. Ta ubogi dečko pa niti pomislil ni na to, da lahko morski veter mairskaj odnese k vragu, če zapiha. Skočil je za suknjičem, napravil napačno kretanje, se zavijtel z glavo navzdol... Prav za prav sploh ne vem, kako se je to zgodilo. Toda hitreje nego sem vam vse to povedal, je izginil s krova... še preden sem mogel s tem prokletim suknjičem v roki...

Pri teh besedah se je Sornierov glas nekoliko zataknil. Potepuh se je odkril in si z robcem obrisal

čelo, čeprav bi človek ne bil pričakoval, da se bo v tem hladnem oktobrskem večeru potil.

Markiz de Valcor se je sklonil, da bi videl njegove oči, pa jih ni videl.

— Ali ste klicali na pomoč? — je vprašal.

— Morda. Mar ve človek, kaj počenja v takem trenutku? Toda pomoč vsega sveta bi ne bila mogla potegniti iz tako razburkanega morja v temni noči zlasti še, ko je ladja tako hitro plula. Ko sem spoznal, da ni bilo priče tega prizora, da ni nihče ničesar slišal, da še držim v rokah pokojnikov suknjič, mi je šinila v glavo misel, da bi imel kaj kočljivo zadevo na vratu, če bi izgubil prisotnost duha. Hitro sem odtrgal podlogo, potegnili izza nje pismo in vrzel suknjič za njegovim lastnikom. Ah, pismo! Razen mene nihče ni vedel zanj. Pa tudi, če bi bilo pismo našli, bi bilo veljalo med mojimi papirji za čačke brez vsake zveze z žrtvijo. Ni me bilo mogoče obdolžiti, razen če bi bil tako neumen, da bi si sam nakopal sum. Zato nisem črnil niti besedice. Posledice so pokazale, da sem ravnal prav.

— Rafael Pabro je torej mrtev, — je dejal Renaud kakor v sanjah.

— Menda vas zavoljo tega ne boli srce, — se je zasmejal Sorniere izvijajoče.

Sledila je tišina, v kateri sta hodila oba zelo počasi ob pusti terasi ob vzhodu tihe bazilike.

Trušč Pariza se je slišal že bolj zamljko. Bilo je že pozno. Svetlobne reklame so jele ugašati v črnem naročju vemešta.

Lepi Arthur je znova povzel besedo: